

ความได้สัดส่วนในการกำหนดอัตราระวางโทษ : กรณีศึกษาความผิดฐานยักยอก
Proportionality in Determining the Penalty Rates: A Case Study
of Offense of Misappropriation

วรพงษ์ ทองตะกุก¹, อัครกร ไชยพงษ์²

Worapong Thongtakuk¹, Akkakorn Chaiyapong²

1 หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร. 0-7791-3333 โทรสาร 0-7791-3348 อีเมลล์ 62052538112@student.sru.ac.th

2 รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร. 0-7791-3333 โทรสาร 0-7791-3348 อีเมลล์ Akkakorn1965@windowslive.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราระวางโทษทางอาญาในกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความผิดอาญาฐานยักยอก และศึกษามาตรการกำหนดอัตราระวางโทษฐานยักยอกตามหลักความได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการศึกษาพบว่า ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้กำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกไว้ตามมาตรา 352 ระยะเวลาโทษไม่เกิน 3 ปี มาตรา 355 ระยะเวลาโทษไม่เกิน 3 ปี มาตรา 354 ระยะเวลาโทษไม่เกิน 5 ปี และมาตรา 355 ระยะเวลาโทษไม่เกิน 1 ปี เมื่อศึกษาการกระทำความผิดในกรณีทรัพย์สินที่ถูกยักยอกมีมูลค่าสูง เช่น คดี ยักยอกจากสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด ซึ่งความเสียหายของทรัพย์สินที่ยักยอกมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป มีอัตราค่าเสียหายที่มีความแตกต่างกับกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีการกำหนดอัตราระวางโทษเพิ่มขึ้นตามมูลค่าความเสียหายและจำนวนผู้เสียหาย ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม หรือประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดฐานยักยอกกรณีจัดเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์จำคุกไม่เกินสิบปี หรือโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยเหรียญ ดังนั้น อัตราระวางโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานยักยอกของไทยไม่ได้กำหนดจากมูลค่าทรัพย์สินที่ถูกยักยอก อัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกที่กำหนดไว้จึงไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด ทำให้ไม่สามารถชดเชยความเสียหายรวมทั้งไม่สามารถป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดได้ และ 2) มาตรการ กำหนดอัตราระวางโทษฐานยักยอกตามหลักความได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ ควรกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกให้ได้สัดส่วนกับผลกระทบต่อสังคมในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ โดยการนำอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาเป็นแนวทางในการบัญญัติบทลงโทษความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย โดยกำหนดให้ความผิดฐานยักยอกทั่วไป ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือโทษปรับ กรณีผู้กระทำผิดได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สิน ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือโทษปรับ และหากเป็นการกระทำผิดที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงหรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทางการเงินจำนวนมาก อัตราระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี หรือโทษปรับ และควรมีการกำหนดเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งจะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยับยั้งการกระทำผิดที่มีมูลค่าความเสียหายสูงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

คำสำคัญ : ความได้สัดส่วน อัตราระวางโทษ ยักยอก

Abstract

The objectives of this qualitative study were to examine 1) the criminal penalty rates in Thai and international laws regarding the offense of misappropriation, and 2) the measures for determining the penalty rates for the offense of misappropriation based on the principle of proportionality in Law and Economics. The study examined a range of documentary sources, including laws, books, textbooks, academic articles, Supreme Court judgments, and electronic data. The data underwent descriptive analysis to offer guidelines and

recommendations for determining the penalty rates for the offense of misappropriation in alignment with the principle of proportionality in Law and Economics. The findings revealed that 1) in the Criminal Code of Thailand, penalty rates for the offense of misappropriation are prescribed under Section 352 (punishable by up to 3 years), Section 355 (punishable by up to 3 years), Section 354 (punishable by up to 5 years), and Section 355 (punishable by up to 1 year). However, when examining cases involving high-value misappropriation of assets, such as the Khlong Chan Credit Union Cooperative Limited case where the misappropriation of assets exceeded one million Baht, the penalty rates are fixed. This differs from those in the legal framework of the Federal Republic of Germany where the penalty rates escalate based on the extent of damage and the number of victims, which has an impact on the economic and social systems. Similarly, in the United States, the offense of misappropriation is considered a serious criminal offense, punishable by imprisonment of up to 10 years or a fine not exceeding 1,500 US dollars. Noticeably, the prescribed penalty rates for the offense of misappropriation in Thailand are not determined by the value of the misappropriation of assets. This lack of proportionality in the prescribed penalties fails to adequately address the severity of the offense, hindering both compensation for damages and the deterrence of future misconduct. Lastly, 2) the measures to determine penalty rates for the offense of misappropriation under the principle of proportionality in Law and Economics should determine the penalty rates for the offense of misappropriation that reflects the impact of the crime on society within the domain of Law and Economics. A model akin to the penalty rates outlined in the Code of the Federal Republic of Germany could serve as a reference for prescribing penalties within the Thai Criminal Code. Specifically, for the general offense of misappropriation, a maximum imprisonment of 3 years or a fine could be imposed. In the case where the offender has been assigned to manage the property, the penalty could escalate to imprisonment not exceeding 5 years or a fine. For offenses involving high-value assets or causing substantial financial losses, penalties could range from 6 months to 10 years of imprisonment or a fine, with consideration for designating such crimes as public offenses. Such an approach would enhance law enforcement efficacy and contribute to deterring high-cost wrongdoing that affects the economic and social systems.

Keywords: proportionality, penalty rate, misappropriation

บทนำ

“กฎหมาย” เป็นกฎเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจตราขึ้น เพื่อใช้บังคับให้ปฏิบัติตามเป็นการทั่วไป ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามย่อมได้รับผลร้าย การที่สังคมหนึ่งจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ย่อมจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนและเป็นธรรม เพื่อควบคุมให้สมาชิกของรัฐอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อยและเพื่อความปลอดภัยของสังคม ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยทางร่างกายหรือทรัพย์สิน โดยอำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมายเป็นงานของ “ฝ่ายนิติบัญญัติ” หรือ “รัฐสภา” เมื่อรัฐจะกำหนดความผิดอาญาขึ้นมา รัฐจะต้องคำนึงถึง “ผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ (benefits)” และ “ต้นทุนที่สังคมจะต้องเสียไป (cost)” การกระทำใดที่สังคมได้ประโยชน์มากกว่าความเสียหายต่อสังคมการกระทำนั้นก็ไม่ควรเป็นความผิดอาญา แต่หากการกระทำนั้นสร้างความเสียหายต่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับการกระทำนั้นก็สมควรที่จะถูกกำหนดเป็นความผิดอาญา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดหลักการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายไว้ในมาตรา 77 ส่งผลให้รัฐมีภาระหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และยกเลิกกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม ทั้งนี้ ในส่วนของกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐมีภาระหน้าที่ที่สำคัญ คือ รัฐจะต้องยกเลิกความผิดอาญา (decriminalization) ที่หมดความจำเป็นไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

ความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดฐานยักยอกไม่ใช่ความผิดเฉพาะตัวของผู้ครอบครองทรัพย์สินเพียงผู้เดียว ผู้อื่นก็อาจร่วมกระทำความผิดกับผู้ครอบครองในการยักยอกทรัพย์สินได้ หากได้ร่วมมือร่วมใจกันกระทำการยักยอกกับผู้ครอบครองทรัพย์สิน ข้อที่ว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์สิน” นั้นมิใช่คุณสมบัติเฉพาะตัวผู้กระทำ แต่เป็นเพียงองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำอันหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ความผิดฐานยักยอกเป็นมาตรการหนึ่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดที่ยอมความได้ ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐจะดำเนินคดีได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายเสียก่อน และต้องร้องทุกข์ภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดเป็นต้นไป ทำให้การกระทำความผิดดังกล่าวอาจมีโอกาสดูดพ้นจากการลงโทษของศาลก็ได้ ถ้าหากว่าผู้เสียหายไม่ได้ใส่ใจเอาความเหตุเพราะความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดอันยอมความได้ หรือหากผู้กระทำความผิดยอมความให้แก่คดีระงับก่อนขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ผู้กระทำผิดก็กลับไปเริ่มชีวิตใหม่โดยไม่มีมลทินใด ๆ ต่อผู้กระทำผิดอีก ในบางครั้งความผิดฐานยักยอกได้มีผลกระทบต่อสังคมของการกระทำความผิดฐานยักยอกที่มีวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายมากกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาทั่วไป ดังเช่น

“คดียักยอกทรัพย์สินจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด มูลค่า 16,725 ล้านบาท ในปี 2556 มีสมาชิกสหกรณ์ฯ ร้องเรียน กล่าวหา นายศุภชัย ศรีศุภอักษร อดีตประธานคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นกับพวก ยักยอกเงินสหกรณ์ฯ กว่า 10,000 ล้านบาท โดยนายศุภชัย ศรีศุภอักษร มีการเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ เช่น การยืมเงินตรงจ่าย 3,298 ล้านบาท อนุมัติสินเชื่อและสิ่งจ่ายเช็คของสหกรณ์ 878 ฉบับ รวมเป็นเงิน 11,000 ล้านบาท ให้ลูกหนี้รวม 27 ราย ซึ่งบางรายเป็นลูกหนี้ปลอม โดยสภาพในขณะนั้น สหกรณ์คลองจั่นขาดสภาพคล่อง ทำให้สมาชิกและสหกรณ์อื่น ๆ ไม่สามารถเบิกถอนเงินได้ รวมเป็นเงินประมาณ 4,000 ล้านบาท จึงมีสมาชิกของสหกรณ์ฯ จำนวนหนึ่งรวมตัวกันไปร้องทุกข์กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ “DSI” ขอให้ดำเนินคดีนายศุภชัยในข้อหายักยอกทรัพย์สิน คดีนี้มีการดำเนินคดีโดยแยกเป็นหลายสำนวน สำนวนหนึ่งเป็นคดีที่สำนักงานอัยการพิเศษยื่นฟ้องนายศุภชัย ศรีศุภอักษร อดีตประธานกรรมการสหกรณ์ฯ คดีหมายเลขดำ อ. 1739/2558 ในความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินผู้อื่น และจัดการทรัพย์สินผู้อื่นโดยทุจริตในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 มาตรา 353 และ มาตรา 354 และข้อหาอื่น ๆ ศาลอาญามีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 วรรคแรก มาตรา 353 และ 354 รวม 8 กระทั่ง จำคุกกระหนงระหว่าง 3-5 ปี รวมจำคุก 32 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยไว้ 16 ปี ต่อมาจำเลยยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลลดโทษหรือลงโทษสถานเบา ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 353 ประกอบ 354 ให้จำคุก 8 กระทั่ง 1-2 ปี รวมจำคุก 14 ปี จำเลยให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยทั้งสิ้น 7 ปี”

นอกจากนี้ ยังมีคดีเจ้าหน้าที่ของรัฐยักยอกเงินหลวงซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประชาชนได้รับความเดือดร้อน ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นการเอาตัวรอดเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น กรณี “เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ยักยอกเงินหลวงโอนเข้าบัญชีตัวเอง มูลค่าความเสียหายกว่า 80 ล้าน เพื่อไปใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งก่อนหน้านั้นได้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ไปแล้ว 2 คดี ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีชำนาญงานเทศบาลตำบลลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์ ที่ได้ยักยอกเงิน จำนวน 215 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน 15,867,275.49 บาท และผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี องค์การบริหารส่วนตำบลวังโพรง อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก ที่ได้ทำการยักยอกเงิน จำนวน 132 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน 44,385,950 บาท ต่อมา วันที่ 13 มิถุนายน 2566 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้ร่วมกับกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เปิดปฏิบัติการ Stop Cyber Corruptions ขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด พบการกระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินในลักษณะดังกล่าว ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกหล่าม อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ นักวิชาการเงินและบัญชี มีพฤติกรรมโอนเงินจากบัญชีธนาคารกรุงไทยของ อบต.โคกหล่าม เข้าบัญชีธนาคารกรุงไทยของตนเอง ผ่านระบบ KTB Corporate Online จำนวน 8 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 548,420 บาท ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ผู้ต้องหาโอนเงินไปใช้หนี้ส่วนตัว

- องค์การบริหารส่วนตำบลนาเขลียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช มีการโอนเงินจากบัญชี อบต.นาเขลียง โดยใช้รหัสแม่คเกอร์ของบุคคลที่ย้ายไปแล้ว เข้าสู่บัญชีของนางสาว บ. (คาดว่าบัญชีม้า) และบัญชีม้ามีการโอนต่อไปยังบัญชีนางสาว ว. ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นภรรยาของผู้อำนวยการกองคลัง ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ธันวาคม 2564 ถึงมีนาคม 2566 จำนวน 59 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 4,077,951.73 บาท ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ผู้ต้องหาโอนเงินไปใช้ส่วนตัว

- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวโพ อ.หนองแสง จ.สระบุรี ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี โอนเงินของ อบต.หนองหัวโพ เข้าบัญชีตนเองเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม 2564 ถึง มิถุนายน 2566 จำนวน 84 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 4,977,412.28 บาท ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ผู้ต้องหาโอนเงินไปใช้ส่วนตัวและเล่นการพนันออนไลน์

- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยายจิว อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี โอนเงินของ อบต.ห้วยยายจิว เข้าบัญชีตนเองเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน จำนวน 60 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 5,860,494.08 บาท ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ผู้ต้องหาโอนเงินไปใช้หนี้ส่วนตัว

- องค์การบริหารส่วนตำบลนิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ได้โอนเงินเข้าบัญชีตนเอง และโอนต่อไปยังบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ของตนเอง และญาติ จำนวน 23 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 8,350,000 บาท ซึ่งจากการสอบสวนพบว่า ผู้ต้องหาโอนเงินไปใช้ส่วนตัว

หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 แล้ว จะเห็นว่าโทษที่กฎหมายกำหนดนั้นมิได้ครอบคลุมถึงมูลค่าของทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด และความเสียหายหรือประโยชน์ที่จำเลยได้รับการกระทำความผิดที่มีจำนวนมากย่อมไม่ได้สัดส่วนกัน กล่าวคือ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะทำการยกทรัพย์สินที่มีมูลค่ามากมายเพียงใดก็ตาม ศาลก็จะลงโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ในกรณีที่เกิดการยกทรัพย์สินในธุรกิจใหญ่ ๆ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น ตลาดหลักทรัพย์หรือธนาคาร หรือผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินจากการกระทำความผิดไปเป็นจำนวนมากเป็นพันล้าน หมื่นล้าน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งยังส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผู้เสียหายจำนวนมากจากการกระทำความผิดครั้งเดียว แต่ศาลลงโทษจำคุกเกินกว่าสามปีหรือปรับเกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับไม่ได้ เมื่อเทียบกับโทษที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะเห็นได้ว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่ได้สัดส่วนหรือเหมาะสมกับการกระทำความผิด หรืออัตราโทษน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ได้รับ

บทลงโทษฐานยกทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษที่กำหนดไว้ยังไม่เหมาะสมกับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด หรือประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับรวมทั้งไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ ทำให้ไม่เกิดเป็นผลยับยั้ง หรือป้องกันการกระทำความผิดที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงเป็นพันล้านหมื่นล้านได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับฐานความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศแล้วจะพบว่ามีการบัญญัติลักษณะการกระทำความผิดไว้คล้ายคลึงกันแต่กำหนดอัตราโทษไว้แตกต่างกัน อาทิ ประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน ความผิดฐานยกยอกกับความผิดฐานลักทรัพย์จะถูกมองในแง่ของการคุ้มครองกรรมสิทธิ์เช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งถือว่าความผิดทั้งสองฐานมีความเป็นอาชญากรรมที่เท่าเทียมกัน ความผิดทั้งสองจึงเป็นความผิดต่อรัฐด้วยกัน เช่นเดียวกับประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตาม Theft Act, 1968 มาตรา 3 (1) กำหนดการเอาไปในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายอังกฤษรวมถึงความผิดฐานยกยอกด้วย ซึ่งเดิมประเทศอังกฤษได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการกระทำต่อกรรมสิทธิ์ จะมีได้เพียงแต่ความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น แต่การค้าขายมีการพัฒนาขยายวงกว้างขึ้น มีการว่าจ้างขนส่งสินค้าทำให้เกิดช่องว่างในการทุจริตระหว่างการขนส่ง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้การวินิจฉัยของศาลอังกฤษได้ขยายขอบเขตการลงโทษจากความผิดฐานลักทรัพย์เป็นการลงโทษความผิดฐานยกยอก ฉ้อโกง กรรโชกทรัพย์ เป็นต้น ประเทศฝรั่งเศส ความผิดฐานยกยอกจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความไว้วางใจ หากผู้ได้รับมอบทรัพย์สินไว้แล้วเบียดบังทรัพย์สินไปเป็นของตน หรือทำให้เสียหายก็จะมีฐานความผิดฐานยกยอกทันที การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลักแต่ผู้เสียหายจะดำเนินคดีอาญาก็ต้องดำเนินการฟ้องคดีแพ่งในคดีละเมิด จะเห็นได้ว่าแม้จะบัญญัติลักษณะของการ

กระทำความผิดเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ก็มีกำหนดให้หนักขึ้นหากเป็นการกระทำความผิดที่มีมูลค่าความเสียหายร้ายสูง มีผู้เสียหายเป็นจำนวนมากหรือกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ทั้งการดำเนินคดีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐเป็นหลักเทียบเคียงได้กับความผิดอาญาแผ่นดินของประเทศไทยนั่นเอง โดยกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศส แบ่งระดับความร้ายแรงของความผิดและระดับโทษออกเป็น 3 ประเภท ความผิดที่มีโทษร้ายแรง โทษระดับกลาง และลหุโทษ กฎหมายไทยและกฎหมายเยอรมัน ไม่ได้กำหนดชั้นความผิดและชั้นโทษ แต่จะกำหนดความผิดและโทษออกเป็นโทษขั้นต่ำ โทษขั้นสูง โดยพิจารณาที่ความร้ายแรง และมีบทมาตรการที่ศาลใช้ดุลพินิจในการลดโทษได้

เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาในประเทศไทย ความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดต่อกรรมสิทธิ์เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ แตกต่างกันในวิธีการกระทำความผิดเท่านั้น แต่กฎหมายมิได้กำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินเช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ นอกจากนี้กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดที่ยอมความได้ ทั้งที่ผลกระทบต่อสังคมของการกระทำความผิดฐานยกยอก อาจมีวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายมากกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาทั่วไป ในขณะที่สิทธิของผู้เสียหายตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะต้องร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน จึงจะดำเนินคดีได้ และกฎหมายยังให้คู่กรณีเจรจาตกลงยอมความกันให้ระงับก่อนคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เพราะกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อผู้กระทำความผิดชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย และผู้เสียหายไม่ตั้งใจที่จะดำเนินคดีต่อไป คดียอมระงับลงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 อนุ 2 และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีใด ๆ ต่อผู้กระทำความผิดได้อีก ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 39 อนุ 3 ผู้กระทำความผิดสามารถกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่โดยไม่มีมลทินใด ๆ ติดตัว ซึ่งต่างจากความผิดฐานลักทรัพย์ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน แม้การกระทำความผิดบางครั้งทรัพย์มีราคาเล็กน้อย ผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกดำเนินคดีอาญาและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อศึกษาจากหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) ที่เป็นหลักการพื้นฐานภายใต้หลักนิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับเป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องมีการนำกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการคุ้มครองสังคม ซึ่งหลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการสำคัญเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและมีขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการสร้างสมดุลระหว่างการใช้อำนาจรัฐกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ที่ประเทศไทยมีพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตามหลักแห่งการลงโทษที่ได้สัดส่วน (Proportionality principle) ซึ่งถือเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่ปรากฏในสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี เมื่อการลงโทษเป็นการตอบแทนการกระทำความผิดที่ศาลจะต้องลงโทษหนักเบาให้ได้สัดส่วนกับความชั่วของผู้กระทำ กล่าวคือ ถ้ามีความชั่วมากก็ควรลงโทษหนักมาก และการลงโทษจะบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ของการลงโทษหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอันดับสอง เพราะการที่กฎหมายกำหนดให้มีโทษทางอาญานั้นก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสำนึกว่าได้กระทำความชั่วและเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดควรจะได้เสียใจสำนึกตนเอง และผู้ที่กระทำความผิดมากก็ต้องลงโทษมากเป็นธรรมดา และตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มาตรา 6 บัญญัติให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจไม่ลงโทษ หรือลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือกำหนดสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายแตกต่างจากที่กฎหมายกำหนด และแนวคิดในเรื่องโทษอาญาต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ซึ่งเป็นหลักที่คำนึงถึงความยุติธรรมทั้งในส่วนของปัจเจกบุคคลและความยุติธรรมต่อสังคมโดยรวม และแนวคิดในเรื่องของการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดอาญา ตลอดจนการกำหนดโทษจะต้องเป็นไปตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด รวมทั้งทฤษฎีการลงโทษที่เป็นการผสมผสานที่เน้นการป้องกัน ผู้กระทำความผิดจึงอาจไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ การลงโทษจึงต้องเหมาะสมกับความผิด

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยกยอกไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด กล่าวคือไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะยกยอกทรัพย์ที่มีมูลค่ามากมายเพียงใด ศาลก็จะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่น แม้ว่าความเสียหายหรือประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้นมีมูลค่าจำนวนมากเป็นพันล้าน หมื่นล้าน รวมทั้งในบางครั้งได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเกิดความเสียหายต่อผู้เสียหายจำนวนมากก็ตาม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษที่กำหนดไว้จะเห็นได้ว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้นน้อยมากเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากฐานยกยอก เมื่อผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับคุ้มค่าว่าการลงโทษตามกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจเลือกกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น ฉะนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการกำหนดความผิดฐานยกยอก เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับการกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดอาญาฐานยกยอก และค้นหามาตรการกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดฐานยกยอก

ให้ได้สัดส่วนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในกรณีที่มีมูลค่าสูงตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป รวมทั้งค้นหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ในการเปลี่ยนความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดต่อแผ่นดิน โดยมุ่งหวังที่จะทำให้การลงโทษในความผิดฐานยกยอกมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสากล ที่คำนึงถึงการลงโทษตามหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) และหลักการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน (individualization) ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับในกฎหมายต่างประเทศ อันจะเป็นการป้องปรามให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวกฎหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตราระวางโทษทางอาญาในกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับ ความผิดอาญาฐานยกยอก
2. เพื่อศึกษามาตรการการกำหนดอัตราระวางโทษฐานยกยอกตามหลักความได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจุบันมีการกระทำความผิดฐานยกยอกมีมูลค่าสูงกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ แต่กฎหมายอาญาไทย ซึ่งบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 ยังเป็นการกำหนดอัตราระวางโทษของความผิดที่ไม่ได้กำหนดตามมูลค่าเศรษฐกิจ โทษความผิดฐานยกยอกจึงไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถชดเชย ความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งไม่สามารถข่มขู่หรือป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดได้ เห็นควรแก้ไขปรับปรุงอัตราระวางโทษฐานยกยอกให้ได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ และปรับปรุงกฎหมายยกยอกเป็นความผิดอาญาแผ่นดินไม่ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ จะเป็นการยับยั้งป้องปรามมิให้ผู้ที่จะกระทำความผิดกล้าที่จะกระทำความผิดได้

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาฐานยกยอกของกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในด้านหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอาญาฐานยกยอก เพื่อหามาตรการการกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดฐานยกยอกที่เหมาะสมกับการกระทำ รวมถึงการเสนอให้มีกฎหมายเฉพาะเรื่องต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสารหรือนิตยสารทางกฎหมาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ (Website) และอินเทอร์เน็ต รวบรวมและวิเคราะห์ประมวลผลเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาอัตราระวางโทษทางอาญาในกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความผิดอาญาฐานยกยอก และหลักความได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากตำรา หนังสือวิชาการ บทความทางวิชาการ กฎหมายและข้อมูลในรูปแบบออนไลน์

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผล สรุปผล และเสนอแนะแนวทาง การกำหนดอัตราระวางโทษความผิดยกยอกตามหลักความได้สัดส่วนกับผลกระทบต่อสังคมในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยกยอกตามกฎหมายประเทศไทย

ความผิดฐานยกยอกในกฎหมายประเทศไทยถูกกำหนดเป็นโทษทางอาญา เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 โดยบัญญัติไว้ตามมาตรา 314 ที่บัญญัติให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาทรัพย์ เก็บทรัพย์ จัดการทรัพย์ หรือได้รับมอบทรัพย์ไว้เพื่ออย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ หรือตามที่ผู้มอบทรัพย์นั้นได้กำหนด และต่อมาผู้นั้นได้เบียดบัง

เอาไว้เป็นของตนเอง หรือเอาไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้มอบก็จะมีคามผิดฐานยักยอกทรัพย์ โดยความผิดตามมาตรานี้ ได้เทียบเคียงมาจากกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่การมอบหมายทรัพย์ต้องมีสัญญา ต่อกัน ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองต่อ “ความไว้วางใจ” โดยมีองค์ประกอบความผิด ได้แก่ 1) ได้รับมอบหมาย 2) ทรัพย์นั้นเป็นของผู้อื่นหรือมีผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของ และ 3) เบียดบังเอาทรัพย์นั้นโดยทุจริต

ต่อมาเมื่อการกระทำความผิดได้มีการพัฒนาขึ้น ฝ่ายนิติบัญญัติจึงได้มีการจัดทำประมวลกฎหมายอาญาขึ้น โดยได้บัญญัติความผิดฐานยักยอกไว้ในมาตรา 352 และบังคับใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ที่มาของความผิดฐานยักยอกเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำได้ครอบครองทรัพย์ของผู้อื่นและเบียดบังเอาทรัพย์นั้นมาเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์ของความผิดฐานยักยอกจากที่เป็นการคุ้มครองความไว้วางใจเป็นการให้ความสำคัญกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ของเจ้าของทรัพย์ กล่าวคือ เมื่อมีการเบียดบังไปถือเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น จะเห็นได้ว่า ความผิดฐานยักยอกให้ความสำคัญคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่มีลักษณะเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และมีลักษณะของการกระทำความผิดที่ต้องการทรัพย์สินของผู้อื่นเหมือนกัน ต่างกันเพียงความผิดฐานยักยอกจะต้องพิจารณาว่าทรัพย์นั้นอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดหรือไม่ หากทรัพย์อยู่ในความครอบครองแล้วมีการเบียดบังโดยทุจริตก็เป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์ แต่ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นการทำร้ายกรรมสิทธิ์และการครอบครองของบุคคลอื่นในเวลาเดียวกัน และความผิดฐานยักยอกและความผิดฐานลักทรัพย์ไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นใครเพียงแต่ผู้กระทำความผิดครอบครองทรัพย์ในขณะที่กระทำความผิดถือว่าเป็นความผิดฐานยักยอก หากผู้กระทำความผิดไม่ได้ครอบครองทรัพย์ในขณะที่กระทำความผิดก็จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ เมื่อลักษณะของความผิดมีความต้องการทรัพย์สินของผู้อื่นเหมือนกัน จึงควรกำหนดให้ความผิดทั้งสองฐานได้รับความคุ้มครองจากรัฐที่เท่าเทียมกัน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน ความผิดฐานยักยอกได้บัญญัติไว้ในหมวด 5 ลักษณะ 12 ตั้งแต่มาตรา 352 ถึงมาตรา 356 โดยแบ่งตามลักษณะของการกระทำความผิดที่มีมาตรา 352 เป็นบทหลัก บัญญัติว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์ซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย และเกิดเจตนาทุจริตเบียดบังทรัพย์นั้นมาเป็นของตนเองหรือบุคคลที่สาม ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” วรรคสอง ถ้าทรัพย์นั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินเสียหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง นั่นคือ ความผิดตามมาตรา 352 วรรคแรก ยักยอกทรัพย์ ขณะกระทำความผิดผู้กระทำความผิดครอบครองทรัพย์นั้นอยู่แล้ว และการครอบครองนั้น เพื่อแย่งกรรมสิทธิ์ทรัพย์จากเจ้าของทรัพย์ โดยมีเจตนาทุจริต ถ้าครอบครองประกอบนี้ ก็จะเข้าความผิดฐานยักยอกทรัพย์ สำหรับวรรคสอง เป็นการยักยอกโดยที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ส่งมอบให้โดยสำคัญผิดหรือทรัพย์สินเสียหาย สำหรับทรัพย์สินเสียหายต้องเป็นกรณีที่ทรัพย์สินเสียหายแล้วเจ้าของตามทันที (เจ้าของเดิมยังไม่ได้มีเจตนาสละกรรมสิทธิ์นั้น) จะเห็นได้ว่าการกำหนดอัตราโทษให้ความสำคัญกับลักษณะวัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด หากการครอบครองทรัพย์นั้นได้มาจากความไม่ตั้งใจหรือเหตุสำคัญผิดของผู้ส่งมอบทรัพย์ หรือเป็นทรัพย์สินที่เก็บได้ ก็จะมีการกำหนดบทลงโทษลดน้อยลง

นอกจากนี้ ยังมีกำหนดอัตราโทษในความผิดฐานยักยอกที่มีความรุนแรงต่างกันตามลักษณะของการได้รับมอบให้ครอบครองทรัพย์นั้น ๆ ไว้ตามมาตรา 353 ถึงมาตรา 355 โดยบท บัญญัติมาตรา 353 เป็นการกระทำผิดหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินของผู้อื่น โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย กำหนดอัตราโทษให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 354 เป็นการกระทำผิดหน้าที่ให้จัดการทรัพย์สิน โดยทุจริตในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจ กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท มาตรา 355 เป็นการเบียดบังทรัพย์สินอันมีค่าซึ่งเก็บได้ กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสอง หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตามประมวลกฎหมายอาญามีทั้งความผิดอันยอมความได้และความผิดต่ออาญาแผ่นดิน ซึ่งความผิดฐานยักยอก กฎหมายได้กำหนดไว้ตามมาตรา 356 ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อคดียักยอกเป็นความผิดอันยอมความได้หรือคดีความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้น ผู้เสียหายหรือผู้ที่ถูกยักยอกทรัพย์จะต้องเป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลา 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องการกระทำความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด หากไม่แจ้งความหรือฟ้องร้องภายในระยะเวลาดังกล่าว คดีนั้นก็จะหมดอายุความในการดำเนินคดี อาทิ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12675/2558 คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำเบิกความของโจทก์ร่วมเองว่า เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2555 จำเลยยอมรับกับโจทก์ร่วมว่าได้ยักยอก

เงินจำนวนสินค้าของโจทก์ร่วมไปจริง ดังนี้ จึงเท่ากับโจทก์ร่วมได้รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันดังกล่าวแล้ว การที่โจทก์ร่วมให้จำเลยนำเงินสดมาชดใช้คืนและจำตรวจสอบบัญชีเพื่อทราบยอดเงินที่สูญหายไปให้ชัดเจนอีกครั้งตั้งที่อ้าง เป็นเรื่องที่โจทก์ร่วมยอมผ่อนผันหรือให้โอกาสแก่จำเลยในฐานะที่เคยเป็นลูกจ้างของตนเองเท่านั้น ไม่ทำให้สิทธิในการร้องทุกข์ของโจทก์ขยายออกไป ดังนั้น เมื่อโจทก์ร่วมเพิ่งไปร้องทุกข์ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2555 จึงพ้นกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่โจทก์ร่วมรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว คดีของโจทก์และโจทก์ร่วมในความผิดฐานยกยอกจึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 96 สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (6) พนักงานอัยการโจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนโจทก์ร่วมได้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐเยอรมนี จะเห็นว่ากรกระทำผิดอาญาถือว่าเป็นความผิดต่อรัฐ เนื่องจากมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐจะต้องเป็นผู้ดำเนินคดีอาญาเอง ไม่ได้ให้อำนาจหรือให้เป็นหน้าที่ประชาชนเป็นผู้ฟ้องคดีเอง

การกำหนดให้ผู้เสียหายหรือผู้ถูกยกยอกทรัพย์สินเป็นผู้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องคดีต่อศาลเองยังเป็นโอกาสให้การกระทำความผิดฐานยกยอกหลุดพ้นจากการลงโทษของศาลได้ ถ้าหากผู้เสียหายไม่ใส่ใจเอาความ เหตุเพราะความผิดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ ตัวอย่างดังเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3254/2552 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 มาตรา 352 ให้จำเลยคืนรถยนต์คันที่จำเลยร่วมกันยกยอกไปให้แก่ผู้เสียหายหรือมีฉะนั้นให้ใช้ราคาแทนเป็นเงิน 330,000 บาท แก่ผู้เสียหาย จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, มาตรา 352 วรรคแรก จำคุก 3 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 1 ปี 6 เดือน ให้จำเลยคืนรถยนต์คันที่จำเลยร่วมกันยกยอกไปแก่ผู้เสียหาย หรือใช้ราคาแทนเป็นเงินจำนวน 330,000 บาท แก่ผู้เสียหาย จำเลยอุทธรณ์ระหว่างศาลอุทธรณ์นัดฟังคำพิพากษาศาลฎีกา โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องทุกข์และขอถอนฟ้องจำเลยยกยอกรถที่เช่าชื่อขณะอยู่ในความครอบครองใช้ประโยชน์ของผู้เช่าชื่อ ผู้เช่าชื่อจึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยโดยตรง ดังนั้น แม้ผู้เช่าชื่อจะแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดฐานยกยอกแล้วก็ตาม เมื่อความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อผู้เสียหายถอนฟ้องคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

หากพิจารณาบทลงโทษความผิดฐานยกยอกจะเห็นได้ว่า การกำหนดอัตราโทษของความผิดฐานยกยอกขึ้นอยู่กับสถานะของผู้กระทำความผิด มิได้มีการกำหนดจากความเสียหายหรือมูลค่าของทรัพย์สินโดยตรง กล่าวคือ ความผิดฐานยกยอกนั้นไม่มีการบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นหรือน้อยลงตามมูลค่าทรัพย์สินที่ยกยอก ทำให้โทษทางอาญาดังกล่าวไม่สามารถควบคุมป้องกันหรือยับยั้งการกระทำผิดที่มีความเสียหายจำนวนมากเป็นพันล้านหมื่นล้านได้ ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ดังตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง เช่น

(1) คดียกยอกทรัพย์สินจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ที่มีมูลค่าความเสียหาย 16,725 ล้านบาท คดีนี้เกิดขึ้นกลางปี 2566 สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด (สคจ.) ไม่สามารถเบิกถอนเงินออกจากบัญชีของตนเองได้ เมื่อสอบสวนพบว่า ผู้บริหารอดีตประธาน สคจ. พร้อมพวกได้เบิกจ่ายเงินสหกรณ์อันเป็นเท็จและตกแต่งบัญชีปิดบังผลให้เกิดความเสียหายมูลค่า 16,725 ล้านบาท มีสมาชิกผู้เสียหายจำนวน 56,469 ราย และที่สำคัญเงินฝากประมาณ 7,700 ล้านบาท เป็นเงินฝากจากสหกรณ์อื่น ๆ สร้างความกังวลต่อเนื่องจาก สหกรณ์ทั้ง 76 แห่ง ซึ่งมีสมาชิก 300,000 คน จะขาดสภาพคล่องไปด้วย สร้างความเดือดร้อนลามเป็นลูกโซ่

ในคดีนี้ได้มีการดำเนินคดี โดยแยกเป็นหลายสำนวน มีสำนวนหนึ่งเป็นคดีที่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 4 โจทก์ ยื่นฟ้องจำเลย นายศุภชัย ศรีสุภอักษร อดีตประธานกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ ยกยอกทรัพย์สินกว่า 27.4 ล้านบาท ต่อศาลอาญา คดีหมายเลขดำ อ.1739/2557 ศาลอาญามีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 354 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี แต่เนื่องจากโจทก์ยื่นฟ้องจำนวนครั้งที่ยกยอก 8 ครั้ง และให้พิพากษาเรียงกระทง จึงรวมเป็นโทษจำคุก 28 ปี 48 เดือน แต่จำเลยให้การรับสารภาพจึงลดโทษกึ่งหนึ่งเหลือ 16 ปี ศาลพิเคราะห์การกระทำของจำเลยมีพฤติการณ์ร้ายแรง จึงไม่มีเหตุให้รอลงอาญา ต่อมาจำเลยยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลลดโทษหรือลงโทษสถานเบา ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก่เป็นการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 353

ประกอบ 354 ให้จำคุก 8 กระทบ ๆ ละ 1-2 ปี รวมจำคุก 14 ปี จำเลยให้การรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยทั้งสิ้น 7 ปี

จากคดีนี้ จะเห็นได้ว่าจำเลยขณะกระทำความผิด มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการสหกรณ์ฯ คลองจั่น ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้เสียหาย หรือเป็นผู้มีอาชีพนักธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน จำเลยได้ใช้โอกาสจากตำแหน่งหน้าที่กระทำความผิดหลายกรรมต่างกันเบียดบังสั่งการให้เจ้าหน้าที่ทำการเบิกจ่ายเงินสดของสหกรณ์เข้าบัญชีของจำเลย และบุคคลที่สาม โดยทุจริต มีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสมาชิกของสหกรณ์ในวงกว้าง และที่สำคัญยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ หากพิจารณาในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ จะเห็นว่าการตัดสินใจกระทำความผิดของจำเลยได้เล็งเห็นถึงมูลค่าจากผลประโยชน์ที่ได้รับ เมื่อเปรียบเทียบกับโทษที่จะได้รับจากการกระทำความผิด หากถูกดำเนินคดี กล่าวคือ ผลประโยชน์ที่ได้รับมีจำนวนมากศาล เมื่อเทียบกับอัตราโทษที่กฎหมายกำหนด จำเลยจึงอาจเลือกกระทำความผิดนั้น ซึ่งหากจำเลยได้คาดหมายแล้วว่า ประโยชน์ที่จะได้จากการกระทำความผิดมีจำนวนน้อยกว่าโทษ ไม่เกิดความคุ้มค่าก็จะยับยั้งหรืออาจไม่กระทำความผิด

(2) คดีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ยักยอกเงินหลวง โอนเข้าบัญชีตัวเอง มูลค่าความเสียหายรวมกว่า 80 ล้าน คดีนี้เริ่มจาก สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบพบความผิดปกติในการเบิกจ่ายเงินของฝ่ายการเงิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online ต้องสงสัยหลายรายการ จึงได้ตรวจสอบพบว่า มีการยักยอกเงินงบประมาณของหลวงไปใช้ส่วนตัว โดยใช้อำนาจหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงรหัสการเบิกถอนเงินออกจากธนาคาร ทั้งในส่วนรหัสการเบิกถอนของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการและรหัสเบิกถอนของเจ้าหน้าที่อนุมัติเบิกจ่าย โดยก่อนหน้าที่ได้ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เทศบาลตำบลลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์ ที่ได้ยักยอกเงิน จำนวน 215 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน 15,867,275.49 บาท และผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี อบต.วังโพรง อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก ที่ได้ทำการยักยอกเงิน จำนวน 132 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 44,385,950 บาท และยังมีคดีลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นที่เกิดขึ้นตามมาในช่วง มิถุนายน 2566 ได้แก่ 1) คดีนักวิชาการการเงินและบัญชี อบต.โคกหล่าม อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ โอนเงินจากบัญชีเงินฝากของ อบต.โคกหล่าม เข้าบัญชีตนเองผ่านระบบ KTB Corporate Online จำนวน 8 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 548,420 บาท 2) คดีการโอนจากบัญชี อบต.นาเขลียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช โดยใช้รหัสแม่เคอร์ ของบุคคลที่ย้ายไปแล้ว เพื่อนำไปใช้ส่วนตัว จำนวน 59 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 4,077,951.73 บาท 3) คดีผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีโอนเงินของ อบต.หนองหัวโพ อ.หนองแขง จ.สระบุรี เข้าบัญชีตนเองเป็น จำนวน 84 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 4,977,412.28 บาท 4) คดีผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี อบต.ห้วยยายจิว อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ โอนเงินเข้าบัญชีตนเอง จำนวน 60 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 5,860,494.08 บาท และ 5) คดีเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญการ อบต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม ได้โอนเงินเข้าบัญชีตนเองและโอนต่อไปยังบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ของตนเองและญาติ จำนวน 23 ครั้ง รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน 8,350,000 บาท

แม้คดีดังกล่าวข้างต้น เป็นคดียักยอกที่เป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 อัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท ซึ่งการกำหนดอัตราโทษขึ้นอยู่กับสถานะของผู้กระทำความผิด ไม่ได้นำเอามูลค่าความเสียหายมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดโทษเพิ่มขึ้นหรือลดลงแต่ประการใด หากผู้กระทำความผิดข้างต้นไม่ได้เป็นพนักงานของรัฐเป็นเพียงบุคคลธรรมดา ก็จะต้องรับโทษฐานยักยอกทรัพย์ทั่วไปตามมาตรา 352 คือ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) คดียักยอกทรัพย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง มูลค่าความเสียหาย 1,600 ล้านบาท คดีนี้เกิดขึ้นในช่วงเดือน ธันวาคม 2557 โดยเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ได้เข้าแจ้งความกับพนักงานสอบสวนกองปราบปรามว่า เงินในบัญชีของสถาบันหายไปกว่า 80 ล้านบาท จึงได้มีการตรวจสอบบัญชีธนาคารย้อนหลังทั้งหมดพบว่า มีเงินถูกยักยอกหายไปจากบัญชีทั้งสิ้นกว่า 1,600 ล้านบาท จึงได้มีการสอบสวนและดำเนินคดี เป็น 3 ส่วน ในคดีหมายเลขดำ อ.1992/2558 อ.6499/2558 และ อ.4592/2560 โดยพนักงานอัยการคดีอาญา 11 (อัยการจังหวัดฉะเชิงเทรา) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นจำเลยรวม 14 คนในความผิดฐานร่วมกันลัก

ทรัพย์, ร่วมกันปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอม, ร่วมกันปลอมตัวเงินและใช้ตัวเงินปลอม, เป็นพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์ใด ร่วมกันเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือผู้อื่นโดยทุจริต, เป็นพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด, ร่วมกันฟอกเงิน, สนับสนุนพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด เบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต, สนับสนุนพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147, 157, 264, 265, 266, 268, 335, พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 3, 4, 8, 11 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3, 5, 7, 10 และ 60

แม้คดียกยอกนี้ จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 ซึ่งกำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของพนักงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท แต่โทษที่กำหนดนั้นก็ไม่ได้คำนึงจากมูลค่าความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม เหตุที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักกว่ามาตรา 352 เนื่องมาจากฐานะของผู้กระทำความผิด จากคดีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า แม้ผู้กระทำความผิดยกยอกจะเป็นพนักงานก็ตาม การกำหนดบทลงโทษของผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้กำหนด จากความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือการกำหนดเพดานโทษก็ไม่ได้สอดคล้องกับความเสียหายเลย นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ได้บัญญัติบทลงโทษไว้ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันว่า “เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทำความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตามเมื่อรวมโทษทุกกรรมแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนด...(1) สิบบปีสำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี” เมื่อพิจารณาประกอบกับความผิดฐานยกยอก ตามมาตรา 352 ที่กำหนดให้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี แล้วจะเห็นว่าผู้ที่กระทำความผิดฐานนี้ไม่ว่าจะได้กระทำความผิดไปจำนวนกี่ครั้งก็ตามหรือจะได้ยกยอกทรัพย์ทุกกรรมรวมกันมูลค่ารวมเท่าไรก็ตาม อัตราโทษจำคุกที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้ก็ต้องไม่เกินสิบปี ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91

จากตัวอย่างคดีดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาบทลงโทษที่กฎหมายกำหนดในความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560 มาตรา 4 เฉพาะโทษปรับเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 10 เท่า โดยได้บัญญัติบทลงโทษมาตรา 352 กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ, มาตรา 353 กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ และมาตรา 354 กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 355 กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท ซึ่งการกำหนดบทลงโทษในแต่ละมาตราพิจารณากำหนดจากสถานะของผู้กระทำความผิด ไม่มีการบัญญัติให้ต้อง รับโทษหนักขึ้นหรือน้อยลงตามมูลค่าของทรัพย์ที่ยกยอกแต่อย่างใด แม้มีมูลค่าความเสียหายเป็นพันล้านหมื่นล้านก็ตาม รวมทั้งบางครั้งผลจากการกระทำความผิดในครั้งนั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสร้างความเสียหายในวงกว้าง แต่การปรับโทษเพิ่มที่ผ่านมาก็มีอภัยยังให้มีการกระทำความผิดได้เลย เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดได้พิจารณาเปรียบเทียบความผิดกับอัตราโทษที่ได้รับแล้ว ผู้กระทำความผิดยอมตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้จำนวนมากมายมหาศาล ซึ่งคุ้มค่ากับต้นทุนหรืออัตราโทษในการประกอบความผิด และหากจำเลยให้การสารภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ศาลก็ได้ใช้เป็นเหตุในการลดโทษแก่จำเลยอีกด้วย

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 354 ซึ่งบัญญัติบทลงโทษตามฐานของผู้กระทำความผิด ไว้ว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 352 หรือ มาตรา 353 ได้กระทำในฐานที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งของศาล หรือตามพินัยกรรม หรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากพิจารณาจากคดีตัวอย่างข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นคดียกยอกทรัพย์จากสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด หรือคดียกยอกทรัพย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง จะเห็นว่าการกระทำความผิดฐานยกยอกเกิดจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ซึ่งเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อวงกว้าง ทั้งมูลค่าความเสียหายและจำนวนผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด สาเหตุของการเกิดคดีเหล่านี้เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีตำแหน่งหน้าที่และฐานะทางสังคมสูง และเป็นผู้มีบทบาทในอาชีพการงาน โอกาสในการ

กระทำความผิดเกิดขึ้นได้ง่ายแต่การจับกุมดำเนินคดีทำได้ยาก การกระทำ ความผิดในของบุคคลอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน จึงควรบัญญัติไว้เป็นความผิดเฉพาะเรื่อง

ในส่วนของการพิจารณาความอาญาของประเทศไทย ใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลัก แต่ในกรณีความผิดฐานยักยอกกฎหมายกลับให้อิสระแก่ประชาชนในการฟ้องคดี และกำหนดให้เป็นคดีอันยอมความกันได้ ซึ่งการกำหนดให้ผู้เสียหายหรือผู้ถูกยักยอกทรัพย์สินเป็นผู้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องคดีต่อศาลเอง นับได้ว่าเป็นโอกาสให้การกระทำความผิดฐานยักยอกหลุดพ้นจากการลงโทษของศาลได้ ถ้าหากผู้เสียหายไม่ใส่ใจเอาความเหตุนั้นเพราะความผิดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งแตกต่างกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะเห็นว่ากรกระทำอาญาถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนถือว่าเป็นความผิดต่อรัฐจะไม่ยอมให้ประชาชนฟ้องคดีเอง

ดังนั้น หากนำแนวคิดเชิงนิติเศรษฐศาสตร์มากำหนดบทลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและป้องปรามเบื้องต้นไม่ให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจเลือกที่จะกระทำความผิด โดยรัฐต้องเพิ่มต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมของอาชญากรให้สูงขึ้น เช่น กำหนดเพดานโทษให้สูงขึ้นตามมูลค่าความเสียหาย หรือกำหนดอัตราโทษให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด และการกำหนดโทษควรมุ่งการลงโทษที่เป็นค่าปรับเป็นอันดับแรก แต่หากผู้กระทำความผิดมีทรัพย์สินไม่เพียงพอที่จะชำระค่าปรับที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับมูลค่าความผิด ก็ให้บวกเพิ่มโทษจำคุกหลังจากปรับทรัพย์สินทั้งหมดแล้วเพราะจะไม่ก่อต้นทุนต่อสังคม และยังเป็น การขยายอำนาจศาลให้สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยับยั้งการกระทำความผิดที่มีมูลค่าความเสียหายสูงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกตามกฎหมายต่างประเทศ

การกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกตามกฎหมายต่างประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

1) กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับ “ทรัพย์สิน” ทั้งความผิดยักยอก (Misappropriate) และความผิดต่อความไว้วางใจ (Trust) โดยมีการแยกหมวดหมู่ตามสิ่งที่กฎหมายประสงค์คุ้มครองหรือ “คุณธรรมทางกฎหมาย” เป็นสิ่งที่กฎหมายไม่ต้องการให้มีการล่วงละเมิด หากพิจารณาในสิ่งที่กฎหมายประสงค์คุ้มครองหรือคุณธรรมทางกฎหมายแล้วความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ใน 2 ลักษณะเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย คือ ความผิดฐานยักยอกเป็นเรื่องของการเบียดบัง ตามมาตรา 246 เป็นการเอากรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ที่ตนครอบครองไปเป็นประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลที่สาม และกรณีที่เป็นความผิดเรื่องความไว้วางใจตามมาตรา 266 ซึ่งกำหนดความผิดแก่ผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินของบุคคลอื่นด้วยการก่อภาระผูกพันต่อบุคคลอื่น หรือเป็นการกระทำความผิดด้วยการละเมิดต่อหน้าที่ที่ได้รับไว้วางใจในการปกป้องผลประโยชน์ในทางทรัพย์สิน

ความผิดฐานยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 246 บัญญัติว่า

“(1) ผู้ใดเอาทรัพย์สินที่เคลื่อนไหวได้ของผู้อื่นไปเพื่อตนเองหรือบุคคลที่สามโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับ เว้นแต่เป็นความผิดซึ่งต้องได้รับโทษหนักกว่าตามมาตราอื่น

(2) หากปรากฏว่าทรัพย์สินที่มีการกระทำความผิดตาม (1) เป็นทรัพย์สินที่มอบให้แก่ผู้กระทำความผิดด้วยความไว้วางใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับ

(3) การพยายามกระทำความผิดตามมาตรานี้มีโทษตามกฎหมาย

จะเห็นได้ว่าจากบทบัญญัติดังกล่าว สิ่งที่กฎหมายต้องการให้ความคุ้มครองหรือคุณธรรมทางกฎหมาย คือ กรรมสิทธิ์ โดยกฎหมายประสงค์จะลงโทษผู้ซึ่งครอบครองหรือยึดถือสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีไขของตนแล้วกระทำการโดยเบียดบังทรัพย์สินที่เคลื่อนไหวได้ของผู้อื่นที่ตกอยู่ในความครอบครองหรือยึดถือของผู้กระทำไปเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะผู้กระทำเบียดบังในรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยก็ใช้หลักการนี้เช่นกัน

นอกจากนี้ กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเพิ่มขึ้น หากการกระทำนั้นเข้าลักษณะการกระทำที่ร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก โดยได้บัญญัติไว้ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 266 กรณีที่เป็นการละเมิดความไว้วางใจ ซึ่งผู้กระทำนั้นเป็นผู้ได้รับอำนาจโดยกฎหมาย คำสั่งของราชการหรือนิติกรรมแล้วได้ใช้อำนาจนั้นในทางที่ผิดหรือการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจโดยคำสั่งเจ้าพนักงาน โดยการจัดการตามกฎหมายหรือการกระทำหน้าที่ของผู้ได้รับมอบหมายให้ดูแลทรัพย์สินของผู้อื่นในการจัดการประโยชน์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ทำให้เสียหายแก่ประโยชน์นั้นจะต้องถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ แต่หากทรัพย์สินที่เป็นวัตถุในการกระทำผิดมีมูลค่าเล็กน้อย กฎหมายสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี ก็ได้บัญญัติเงื่อนไขในการดำเนินคดี ให้เป็นอำนาจของผู้เสียหายที่ประสงค์จะดำเนินคดีจะต้องร้องทุกข์เสียก่อน ยกเว้นเจ้าหน้าที่ที่มีการร้องขอและผู้มีอำนาจในการฟ้องร้องจะเห็นว่ามิใช่ผลประโยชน์สาธารณะเป็นพิเศษ

2) กฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้บัญญัติความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดอาญา เน้นการลงโทษผู้กระทำผิดที่ทำลายความไว้วางใจของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้รักษาทรัพย์สินหรือใช้สอยทรัพย์สินนั้น โดยผู้กระทำได้นำเอาทรัพย์สินนั้นไปใช้นอกเหนือจากความยินยอม ของเจ้าของทรัพย์สินด้วยวิธีการเบียดบัง ความผิดฐานยักยอกในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงบัญญัติไว้เพียงรูปแบบเดียว คือ การยักยอกเอาไว้ด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจ” ซึ่งผู้กระทำ ความผิดฐานยักยอกด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจ (Abus de confiance; Breach of Trust)” จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายทรัพย์สินนั้นไว้และมีหน้าที่ที่จะต้องส่งคืน โดยไม่ได้กำหนดว่าจะต้องเป็นหน้าที่ซึ่งเกิดจากสัญญาเท่านั้น อาจเป็นหน้าที่ตามกฎหมายหรือคำสั่งของศาลก็ได้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 314-1 ถึงมาตรา 314-5 บทพื้นฐานบัญญัติไว้ในมาตรา 314-1 “ผู้ใดเบียดบังเงิน สิ่งของมีค่า หรือทรัพย์สินอื่นใดซึ่งตนได้รับมอบหมายไว้และมีเงื่อนไขว่าจะต้องส่งคืน ส่งมอบ หรือใช้สำหรับการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ กระทำผิดหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นเหตุให้บุคคลอื่นเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 375,000 ยูโร” แต่ถ้าเป็นกรณีผิดสัญญาจะทำให้ผู้กระทำต้องรับความผิดในทางแพ่งด้วย

กรณีการกระทำความผิดฐานยักยอกนั้นมีผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก หรือส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศสก็ได้มีการบัญญัติเพิ่มโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา 314-2 กรณีผู้ยักยอกทรัพย์สินเป็นบุคคลที่ได้รับการไว้วางใจจากเจ้าของทรัพย์สิน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเป็นผู้ดูแลจัดการทรัพย์สินของประชาชน หรือบุคคลอาศัยโอกาสจากการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมหรือ สังคมหรืออาศัยโอกาสจากการที่ผู้เสียหายเป็นผู้อ่อนแอกว่าคนปกติ เนื่องจากอายุความเจ็บป่วย ความทุพพลภาพความอ่อนแอ ทางจิตใจหรืออยู่ในภาวะตั้งครมร์ โดยบัญญัติเพิ่มโทษเป็นจำคุก 7 ปี และ ปรับ 750,000 ยูโร และได้กำหนดเพิ่มโทษให้หนักขึ้นอีก หากผู้กระทำเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากศาลให้ดูแลรักษาทรัพย์สิน หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไว้ในมาตรา 314-3 จะได้รับโทษหนักขึ้น เป็นโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 1,500,000 ยูโร

นอกจากการบัญญัติเพิ่มโทษตามมาตรา 314-2 ถึงมาตรา 314-3 แล้ว ในประมวลกฎหมาย อาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศสยังได้มีการแก้ไขเหตุเพิ่มโทษ ในมาตรา 314-1 เรื่องการทำผิดหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่เป็นการละเมิดความไว้วางใจ (Breach of trust) โดยกำหนดให้มีเหตุเพิ่มโทษ กรณีการทำผิดหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับบรายได้ รายจ่าย หรือทรัพย์สินภายในงบประมาณของสหภาพยุโรป โดยบัญญัติเพิ่มเติมไว้ใน มาตรา 314-1-1 บัญญัติว่า “ให้ระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นจำคุก 5 ปี หากการละเมิดความไว้วางใจโดยกระทำต่อรายได้ รายจ่าย หรือทรัพย์สินภายใน งบประมาณของสหภาพยุโรป งบประมาณของสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรของสหภาพยุโรป หรืองบประมาณอื่นใด ซึ่งสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรของสหภาพยุโรปเป็นผู้จัดการและควบคุมโดยตรง ให้ระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นจำคุก 7 ปี และปรับ 750,000 ยูโร และหากการละเมิดความไว้วางใจเป็นการกระทำโดยกลุ่มอาชญากร การพยายามกระทำความผิดตามมาตรา นี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า เป็นการกำหนด อัตราโทษเพิ่มขึ้นโดยคำนึงจากความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม หรือมีผู้ได้รับความเสียหายจำนวนมาก

นอกจากนี้ สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลัก ที่ถือว่ารัฐเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา จะไม่ให้ความสำคัญแก่ผู้เสียหายในการฟ้องคดีเอง แม้ว่าการกระทำความผิดนั้นจะมีผลกระทบต่อผู้เสียหายโดยตรงก็ตาม กฎหมายจึงกำหนดให้อำนาจในการดำเนินคดีอาญาเป็นของรัฐเท่านั้น โดยมีพนักงานอัยการทำหน้าที่เป็นตัวแทน ซึ่งเมื่อพนักงานอัยการได้รับคำร้องทุกข์แล้ว การสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการเห็นว่าสั่งฟ้องไปแล้วไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือกระทำความผิดนั้นไม่ก่อให้เกิดความ

เสียหายต่อสาธารณชนพนักงานอัยการก็จะใช้ดุลยพินิจในการไม่สั่งฟ้องก็ได้ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นไม่มีความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหาย จึงไม่มีสิทธิและอำนาจที่เป็นเงื่อนไขการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหาย ซึ่งต่างกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยที่บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้

3) กฎหมายสหราชอาณาจักร (อังกฤษ)

สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ได้มีการกำหนดความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานยักยอก และความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิชอบ เพียงแต่มีวิธีการให้ได้มาของทรัพย์ต่างกัน รวบรวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยได้มีการนำแนวคิดดังกล่าวปรับปรุงกฎหมาย The Theft Act. 1968 เป็น The Theft Act. 1968 ในองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมาย Theft Act. 1968 ได้บัญญัติมาตรา 3 (1) หมายถึง การที่ผู้กระทำได้ใช้สิทธิใด ๆ ในทรัพย์ของผู้อื่นอย่างเป็นเจ้าของโดยตนเองไม่มีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้นได้ และยังหมายความรวมถึงการได้มาซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นไม่ว่าจะโดยสุจริตหรือไม่ ได้ใช้สิทธิอย่างเช่นเจ้าของนั้นโดยการเก็บไว้ หรือจำหน่ายโอนด้วยประการอื่นโดยไม่ชอบ เพราะฉะนั้นจึงทำให้การเอาไปในความผิด ฐานลักทรัพย์ตามสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) รวมไปถึงความผิดฐานยักยอกทรัพย์ด้วย เพราะการที่ผู้ครอบครองทรัพย์เบียดบังเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่อยู่ในความครอบครองของตนไปโดยมิชอบก็เท่ากับว่าผู้ครอบครองทรัพย์ได้ใช้สิทธิใด ๆ ต่อทรัพย์ของผู้อื่นอย่างเช่นเจ้าของ โดยตนเองไม่มีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้นได้ นอกจากนี้การที่ผู้อื่นส่งมอบทรัพย์ให้โดยสำคัญผิดและผู้รับทรัพย์ดังกล่าวได้เอาทรัพย์นั้นไปเสีย ซึ่งถือว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตาม Theft Act. 1968 มาตรา 3 (1) ต่างกับกฎหมายประเทศไทยหากผู้กระทำความผิดได้รับมอบทรัพย์โดยสำคัญผิดกำหนดให้เป็นความผิดฐานยักยอก และมีอัตราโทษลดลงครึ่งหนึ่ง ตามมาตรา 352 วรรคสอง “ถ้าทรัพย์นั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินเสียหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษแต่เพียงครึ่งหนึ่ง” และการกำหนดเป็นความผิดฐานยักยอกก็เป็นโอกาสที่ผู้กระทำความผิดอาจไม่ต้องรับโทษ หากเจ้าร้องทุกข์หรือไม่เอาความ เนื่องจากความผิดฐานยักยอกในกฎหมายไทยเป็นความผิดอันยอมความได้

นอกจากนี้ การดำเนินคดีอาญาของสหราชอาณาจักร ถือว่าประชาชนต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมการฟ้องคดีจึงให้อำนาจประชาชน หากพวกเขาพบว่า มีการกระทำความผิดสามารถยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลและดำเนินคดีนั้นจนถึงที่สุดได้ แม้ว่าบุคคลที่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องจะไม่ได้เป็นผู้เสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดซึ่งได้ฟ้องนั้นก็ตาม และระบบวิธีพิจารณาความอาญาของสหราชอาณาจักรมีลักษณะพิเศษ คือ ไม่มีการเอาเรื่องส่วนตัวเสียหายส่วนบุคคลกับส่วนได้เสียของสังคมมาปะปน ดังนั้น จึงไม่มีรูปการฟ้องคดีความผิดต่อส่วนตัวให้อำนาจฟ้องเฉพาะผู้เสียหายเท่านั้น โดยถือว่าอำนาจฟ้องคดีอาญาเป็นของประชาชนทุกคน

4) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา ในแต่ละมลรัฐมีอิสระในการบัญญัติกฎหมายของตนเอง ส่งผลให้กฎหมายของแต่ละมลรัฐแตกต่างกันไปจากกฎหมายของรัฐบาลกลาง สำหรับ Model Penal Code ได้บัญญัติความผิดต่อทรัพย์รวมเป็นความผิดฐานเดียวกัน ปรากฏใน มาตรา 223.1 (1) บัญญัติว่า “หากมีการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์ให้ถือเป็นการกระทำความผิดเดียวกัน แม้ว่ากรกล่าวหาในเรื่องการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จะมีหลักฐานในการสนับสนุนลักษณะการกระทำใด ๆ ที่เป็นการโจรกรรม (Theft) ภายใต้การกระทำความผิดตามมาตรานี้ หรือแม้จะมีข้อกำหนดในลักษณะที่แตกต่างกันในคำฟ้องหรือพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นให้อำนาจของศาลเท่านั้นที่จะให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยุติธรรม แต่ในบางมลรัฐบัญญัติไว้เป็นเอกเทศต่างหาก อาทิเช่น ในกฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐมิชิแกน (Michigan Penal Code) บัญญัติไว้ในหมวด 31 ว่าด้วยความผิดฐานยักยอก ตั้งแต่มาตรา 750.174 ถึงมาตรา 750.182a การลงโทษนั้นจะพิจารณาจากเจตนาและเพิ่มโทษขึ้นหากการกระทำความผิดนั้นมีพื้นฐานมาจากความไว้วางใจ เช่น ในมาตรา 750.174 การฉ้อฉลโดยตัวแทนคนรับใช้หรือลูกจ้างหรือผู้ดูแลทรัพย์สินหรือผู้รับฝากทรัพย์สิน ได้บัญญัติอัตราโทษในความผิดฐานยักยอก โดยมีเงื่อนไขในการลงโทษแตกต่างกันตามมูลค่าเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยักยอกไปกับจำนวนครั้งที่กระทำความผิด

- เงินมีมูลค่าน้อยกว่า 200 เหรียญ ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 93 วัน หรือโทษปรับไม่เกิน 500 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยักยอก

- เงินหรือทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 200 เหรียญ แต่น้อยกว่า 1,000 เหรียญ ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือโทษปรับ ไม่เกิน 2,000 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยึดออก
- เงินหรือทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 2,000 เหรียญ แต่น้อยกว่า 20,000 เหรียญ ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยึดออก
- เงินหรือทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 20,000 เหรียญ แต่น้อยกว่า 50,000 เหรียญ ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือโทษปรับไม่เกิน 15,000 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยึดออก
- เงินหรือทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 50,000 เหรียญ แต่น้อยกว่า 100,000 เหรียญ ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี หรือโทษปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยึดออก
- เงินหรือทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 100,000 เหรียญขึ้นไป ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ หรือสามเท่าของมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกยึดออก

ตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกาใช้การดำเนินคดีโดยรัฐ อำนาจในการฟ้องคดีอาญาเป็นของพนักงานอัยการ ผู้เสียหายเป็นได้เพียงพยานผู้กล่าวโทษจะเสนอคำฟ้องของตนไม่ว่าโดยลำพังหรือโดยเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการไม่ได้ เนื่องจากทฤษฎีที่ว่าความผิดอาญาเป็นความผิดต่อสังคม เอกชนไม่อาจที่จะใช้สิทธิดังกล่าวได้ แม้ว่าตนจะเป็นผู้เสียหายโดยพลตินัยก็ตาม ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ถือเป็นแนวปฏิบัติในทุกมลรัฐของสหรัฐอเมริกา ในสหรัฐอเมริกาจึงไม่มีความผิดประเภทยอมความได้ ซึ่งแตกต่างกับหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทยที่ให้อิสระแก่ผู้เสียหายในการร้องทุกข์หรือฟ้องร้องคดี และกำหนดให้ความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดต่อส่วนตัว

5) ประเทศสิงคโปร์

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสิงคโปร์ บัญญัติความผิดฐานยกยอกตามมาตรา 405 ถึงมาตรา 409 โดยบัญญัติบทพื้นฐานไว้ตามมาตรา 405 ผู้ใดได้รับมอบหมายให้ครอบครองทรัพย์สินในทางใดทางหนึ่ง หรือมีอำนาจเหนือทรัพย์สินในลักษณะใด ๆ ยกยอกหรือแปลงทรัพย์สินนั้น โดยทุจริต หรือใช้ หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นโดยทุจริต ซึ่งเป็นการละเมิดคำสั่งของกฎหมายที่จะปลดความไว้วางใจดังกล่าว หรือสัญญาทางกฎหมายใด ๆ โดยชัดแจ้งหรือโดยนัย ซึ่งตนได้รับรู้ถึงการฝ่าฝืนความไว้วางใจนั้น หรือจงใจให้บุคคลอื่นกระทำนั้น เป็นการกระทำ “ละเมิดความไว้วางใจทางอาญา” ซึ่งมีการแก้ไขถึง 2 ครั้ง ดังนี้

ปี พ.ศ. 2008 ได้มีการแก้ไขอัตราโทษเฉพาะกรณีการยกยอกด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น มาตรา 406 ในความผิดฐานยกยอกด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจตามมาตรา 405 จากเดิมระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี เพิ่มเป็นระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และมาตรา 407 กรณีผู้รับขนส่งหรือจัดเก็บสินค้ายกยอก จากเดิม ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี เพิ่มเป็นระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี มาตรา 408 กรณีเสมียนหรือคนรับใช้ยกยอก จากเดิมระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี เพิ่มเป็นระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี และมาตรา 409 กรณีเจ้าหน้าที่รัฐ นายธนาคาร พ่อค้า ทนายความ หรือตัวแทนยกยอก จากเดิมระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี เพิ่มเป็นระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี ในขณะที่การยกยอกด้วยการเบียดบังทรัพย์สินที่ครอบครองตามมาตรา 403 ยัง คงไว้ซึ่งอัตราโทษเดิม คือ จำคุกไม่เกิน 2 ปี

ปี ค.ศ. 2020 ได้มีการแก้ไขอีกครั้ง โดยการแก้ไขถ้อยคำในกฎหมายให้ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ตามมาตรา 407 แก้ไขจากเป็นการยกยอกโดยผู้ขนส่ง เจ้าของท่าเรือ หรือผู้รักษาลังสินค้า โดยการกำหนดว่าบุคคลใด ๆ ที่ได้รับมอบหมายทรัพย์สินด้วยความไว้วางใจ เพื่อวัตถุประสงค์ในการรับขนส่งสินค้า หรือโกดังจัดเก็บสินค้าสำหรับเช่า จะต้องรับโทษหนัก รวมทั้งการแก้ไขถ้อยคำให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน ตามมาตรา 408 แก้ไขจากเป็นการยกยอกโดยเสมียนหรือคนรับใช้ เป็นคำว่า “ลูกจ้าง” และมาตรา 409 จากเดิมเป็นการยกยอกโดยเจ้าพนักงาน นายธนาคาร พ่อค้า ทนายความ หรือตัวแทน แก้ไขให้ครอบคลุมถึงกรณีการยกยอกของกรรมการผู้จัดการหรือผู้บริหารบริษัท ผู้จัดการองค์กรอื่นที่ไม่ใช่นิติบุคคล หุ่นส่วนในห้างหุ้นส่วน รวมถึงผู้ที่อยู่ในฐานะบุคคล ที่ได้รับความไว้วางใจด้วย ซึ่งเป็นการแก้ไขทั้งหมดและอัตราโทษเพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำผิด

นอกจากนี้ ประเทศสิงคโปร์ใช้การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลักซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจ ควบคุมและกำหนดทิศทางการดำเนินคดี การสั่งให้ดำเนินคดีต่อหรือยุติคดีลง แสดงให้เห็นว่าการฟ้องร้องหรือระงับคดีอาญาฐานยกยอกไม่ได้ให้สิทธิหลักแก่ผู้เสียหายเป็นผู้ดำเนินการ กฎหมายอนุญาตให้ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องได้แต่ต้องเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงและเป็น

คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือโทษปรับสถานเดียว ในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกมากกว่า 3 ปี จะสามารถฟ้องคดีได้เองต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานอัยการเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสิงคโปร์มีบทบัญญัติของความผิดฐานยักยอกใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ครอบครองทรัพย์สิน หรือมีอำนาจเหนือทรัพย์สินในลักษณะใดลักษณะหนึ่งแล้วได้มีการ ยักยอกทรัพย์สินนั้น รวมทั้งการกำหนดอัตราโทษหนักหรือเบาพิจารณาจากฐานะของผู้กระทำความผิด หากเป็นบุคคลที่เชื่อได้ว่าเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนก็จะกำหนดอัตราโทษเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

จากข้อมูลการศึกษาที่ได้ค้นพบ สามารถนำมากำหนดเป็นบทอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยักยอกตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ซึ่งเป็นบทพื้นฐานของความผิดฐานยักยอก มีองค์ประกอบของความผิด คือ ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา เก็บทรัพย์สิน หรือจัดการทรัพย์สินอย่างใด และเบียดบังเอาไปเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต นั่นคือ เมื่อได้ครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นแล้ว ถ้าเบียดบังเอาไปเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริตก็จะมี ความผิดฐานยักยอก โดยกำหนดอัตราระวางโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานยักยอกทั่วไป คือ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท และปรับเพิ่มโทษตามฐานของผู้กระทำความผิด แต่มีอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท ส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำความผิดในแง่ของการข่มขู่หรือยับยั้งมิได้ผล เนื่องจากกำหนดอัตราระวางโทษปรับไว้ต่ำและไม่ได้สัดส่วนกับมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด เมื่อเปรียบเทียบโทษความผิดฐานยักยอกกับกฎหมายต่างประเทศที่มีองค์ประกอบหลักของความผิดลักษณะเดียวกัน พบว่า ทุกประเทศมีการกำหนดอัตรา ระวางโทษจำคุกไว้เหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันในแง่ของอัตราระวางโทษ และในหลายประเทศมีการกำหนดอัตราโทษไว้สูง กว่าของไทย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบโทษในความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสิงคโปร์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับแก้บทลงโทษความผิดฐานยักยอกตาม ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ดังนี้

(1) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้บัญญัติอัตราโทษในความผิดฐานยักยอกไว้ ตามมาตรา 242 ยักยอกทั่วไป ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติอื่นที่ร้ายแรงกว่า และหากเป็นความผิดต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย จะต้องมีการร้องทุกข์ก่อน ลักษณะเดียวกับมาตรา 352 ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 246 กรณีกระทำความ ผิดต่อทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ดูแลรักษา จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ คล้ายกับมาตรา 353 ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 263 กรณีร้ายแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก จำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี เช่น เป็นการกระทำความผิดเนื่องกันหลาย ครั้ง กระทำให้เกิดความสูญเสียทางการเงินเป็นจำนวนมาก หรือให้บุคคลจำนวนมากสูญเสียทางการเงิน และทำให้ผู้เสียหาย ประสบความยากลำบากทางการเงิน แตกต่างกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งไม่ได้นำเรื่องมูลค่าทรัพย์สินหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาอัตราโทษ และกรณีกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในส่วนนี้คล้ายกับ มาตรา 147 ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

สำหรับหลักในการดำเนินคดีใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐควบคุมการดำเนินคดีโดยเอกชน หรือผู้เสียหาย ฟ้องร้องได้เองเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่กรณีผู้เสียหายจะฟ้องร้องคดีจะต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัด เช่น ทำการประนีประนอม ยอมความกับจำเลยไม่ประสบผลสำเร็จ หรือเป็นการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อย ผู้เสียหายจะต้องฟ้องร้องคดีก่อนรัฐจึง จะดำเนินคดีต่อไป

(2) สาธารณรัฐฝรั่งเศส กำหนดความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ได้บัญญัติอัตราโทษใน ความผิดฐานยักยอกไว้ ตาม Art. 314-1 ยักยอกทั่วไป จำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับ 375,000 ยูโร Art. 314-2 กรณีร้ายแรง เช่น กระทำในฐานะผู้ดูแลจัดการทรัพย์สินของผู้อื่น กระทำเกี่ยวกับอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม หรือหลักทรัพย์ หรือ ทรัพย์สินที่เป็นของบุคคลเพื่อสังคมให้จำคุกเพิ่มขึ้นเป็น 7 ปี และปรับ 750,000 ยูโร รับผิดชอบเมื่อกระทบต่อผู้เสียหายจำนวนมากและมีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม หากผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับโทษเพิ่มขึ้นเป็น 10 ปี และปรับ 1,500,000 บาท กรณีนี้มีลักษณะเดียวกับมาตรา 147 ตามประมวลกฎหมาย

อาญาของไทย สำหรับหลักในการดำเนินคดีใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐอย่างเคร่งครัด โดยมีพนักงานอัยการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐ

(3) ประเทศสิงคโปร์ กำหนดความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน กำหนดอัตราโทษหนักหรือเบา ตามฐานะของผู้กระทำผิดเช่นเดียวกับประเทศไทยแต่มีอัตราโทษสูงกว่า มาตรา 406 ในความผิดฐานยักยอกทั่วไป ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 7 ปี มาตรา 407 กรณีผู้รับขนส่งหรือจัดเก็บสินค้ายักยอก ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 15 ปี มาตรา 408 กรณีเสมียนหรือคนรับใช้ยักยอก ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 15 ปี และมาตรา 409 กรณีเจ้าหน้าที่รัฐ นายธนาคาร พ่อค้า ทนายความ หรือตัวแทนยักยอก ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 20 ปี กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐนี้มีลักษณะเดียวกับมาตรา 147 ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

สำหรับหลักในการดำเนินคดีใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐเป็นหลัก เอกชนซึ่งเป็นผู้เสียหายจะฟ้องร้องคดีได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือมีเฉพาะโทษปรับ และจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการ หากความผิดมีโทษสูงกว่า 3 ปี ซึ่งเป็นบททั่วไปและกรณีของความผิดฐานยักยอกด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจตามมาตรา 405 ถึงมาตรา 409 ผู้เสียหายจะฟ้องร้องคดีได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานอัยการ โดยพนักงานอัยการสามารถเข้ากำกับดูแลได้ทุกเมื่อ และมีอำนาจที่จะสั่งให้ยุติหรือดำเนินคดีต่อก็ได้ เอกชนหรือผู้เสียหายมีอำนาจจำกัดภายใต้การตรวจสอบของรัฐ ต่างกับกฎหมายอาญาของไทยไม่ว่าความผิดนั้นจะมีโทษเท่าใด ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานอัยการ และผู้เสียหายสามารถถอนคำร้องทุกข์ได้ตลอดเวลาโดยที่พนักงานอัยการไม่สามารถสั่งให้ดำเนินคดีต่อไปได้

เมื่อเปรียบเทียบการพิจารณาลงโทษจำเลยในคดีตัวอย่างที่กล่าวถึงข้างต้น ในคดียักยอกทรัพย์จากสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด ที่มีมูลค่ากว่า 16,000 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจากอัตราโทษที่จำเลยกระทำความผิดมากถึง 8 กระทั่ง หรือ 8 กรรม หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย จำเลยจะต้องรับโทษจำคุกกระทั่งละ 3-5 ปี แต่รับสารภาพเป็นประโยชน์ในการพิจารณา ศาลก็สามารถพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่ง เมื่อเทียบกับมูลค่าความเสียหายหรือประโยชน์ที่จำเลยได้รับจากการกระทำความผิดที่มีมูลค่ามหาศาลย่อมไม่ได้สัดส่วนกัน แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการกระทำความผิดของจำเลยที่มีมากแต่โอกาสในการถูกดำเนินคดีมีน้อย และเมื่อจำเลยถูกจับกุมและให้การรับสารภาพที่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ศาลยังได้ลดโทษให้แก่จำเลยอีกกึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบโทษคดียักยอกทรัพย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มูลค่าความเสียหายกว่า 1,600 ล้านบาท และคดีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง ยักยอกเงินหลวง โอนเข้าบัญชีตัวเอง มูลค่าความเสียหายรวมกว่า 80 ล้าน ทั้งสองคดีเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ราชการซึ่งจำเลยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5-20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 ในฐานะที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าของพนักงาน แต่หากผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปที่มีใจเจ้าพนักงานจำเลยก็จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท อันมีโทษน้อยกว่า จะเห็นได้ว่าแม้การยักยอกทรัพย์จะกระทำโดยเจ้าพนักงาน แต่บทลงโทษตามกฎหมายก็ได้กำหนดจากมูลค่าความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งหากนำคดีดังกล่าวข้างต้นทั้ง 3 คดี พิจารณาลงโทษตามกฎหมายต่างประเทศ อาทิ หากเป็นคดีที่เกิดขึ้นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำเลยอาจต้องรับโทษจำคุกแต่ละกรรมจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี และหากถูกตัดสินโดยประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส จำเลยอาจต้องรับโทษจำคุกแต่ละกระทั่ง ถึง 10 ปี และปรับถึง 1,500,000 ยูโร หรือตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 409 ของประเทศสิงคโปร์ กรณีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำความผิดฐานยักยอก ระยะเวลาจำคุกไม่เกิน 20 ปี

เมื่อพิจารณาบทลงโทษที่จำเลยได้รับจากการกระทำความผิดในมุมของนิติเศรษฐศาสตร์ พบว่า มูลค่าความเสียหายมากจนโทษที่กำหนดไว้ตามมาตรา 352 จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท ไม่ได้สัดส่วนกับมูลค่าทรัพย์หรือความเสียหายที่เกิดขึ้น นั่นคือ ไม่ว่าจะการยักยอกจะมีมูลค่าทรัพย์มากมายเพียงใดก็ตาม ศาลก็จะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทเท่านั้น และยังได้กำหนดให้ความผิดฐานยักยอกเป็นความผิดอันยอมความได้ อัตราระวางโทษดังกล่าวจึงมีอาจป้องปรามผู้กระทำผิดได้ และหากพิจารณาตามแนวคิดอาชญาวิทยา หลักการสำคัญในการใช้กฎหมายอาญาป้องกันและควบคุมอาชญากรรมของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม การระวางอัตราโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาในแต่ละฐานของความผิดจะต้องเป็นสัดส่วนกับลักษณะความผิดนั้น ๆ นั่น คือ กฎหมายอาญาจะต้องมีโทษให้เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิด

เพื่อให้บุคคลพิจารณาเลือกตัดสินใจว่าควรจะทำหรือไม่กระทำ และการป้องกันอาชญากรรมให้ได้ผลดีที่สุดจะต้องทำให้ผู้กระทำผิด เชื่อว่าการก่ออาชญากรรมนั้น ๆ มีผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับ และตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยา กึ่งดั้งเดิมเห็นมองว่า การกระทำผิดของแต่ละบุคคลอาจเกิดจากมูลเหตุจูงใจหรือความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน การกำหนดอัตราโทษควรจะนำความแตกต่างระหว่างบุคคลมาประกอบ การพิจารณาด้วย เพื่อการลดหย่อนโทษตามความเหมาะสม และควรเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้หลายจำ

2. ความจำเป็นในการนำหลักนิติเศรษฐศาสตร์มากำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานลักขโมย

จากการศึกษากฎหมายอาญาของประเทศไทยในความผิดฐานลักขโมย พบว่า กฎหมายไม่ได้กำหนดอัตราระวางโทษในความผิดฐานลักขโมยตามความรุนแรงของการกระทำความผิด หรือตามมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด ซึ่งในความเป็นจริงแล้วความผิดฐานลักขโมยสามารถก่อให้เกิดความเสียหายของมูลค่าทรัพย์สินจำนวนหลายระดับ รวมทั้งบางครั้งได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง เช่น คดีลักขโมยทรัพย์สินจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด มูลค่าความเสียหายกว่า 16,000 ล้านบาท มีสมาชิกผู้เสียหายมากกว่า 56,000 ราย หรือคดีลักขโมยทรัพย์สินจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง มูลค่าความเสียหายกว่า 1,600 ล้านบาท ซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการทรัพย์สิน เมื่อพิจารณาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 353 จำเลยจะได้รับโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท การกระทำความผิดในครั้งนี้มีมูลค่าสูงและกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก หากพิจารณาในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์จำเลยได้คาดหมายแล้วว่า ประโยชน์ที่จะได้รับมีมูลค่าจำนวนมากซึ่งคุ้มค่างับต้นทุนหรืออัตราโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิดนั้น จำเลยจึงตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้จำนวนมาก และหากให้การสารภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ศาลก็ยังใช้เป็นเหตุในการลดโทษแก่จำเลยอีกด้วย

ในความผิดฐานลักขโมยที่มีมูลค่าสูงนับล้านบาท กฎหมายยังเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายสามารถเจรจาชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อให้คดีระงับได้ก่อนที่คดีจะขึ้นสู่ศาลได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ความผิดฐานลักขโมยเป็นความผิดอันยอมความได้ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้เสียหายที่เป็นประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายเอง เพราะในบางครั้งผู้เสียหายเพียงต้องการให้ผู้กระทำความผิดชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเท่านั้น ไม่ต้องการที่จะเป็นคดีขึ้นศาล ซึ่งมีกระบวนการที่ต้องใช้เวลานานและเสียค่าใช้จ่าย และหากพิจารณาตัวผู้กระทำความผิด ในความผิดฐานลักขโมยส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ หรือมีหน้าที่ตำแหน่ง พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งมีโอกาสและสามารถเข้าถึงสิทธิทางกระบวนการยุติธรรมเพื่อไกล่เกลี่ยยอมความระงับคดีได้

หากคำนึงถึงหลักนิติเศรษฐศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท กล่าวว่า “พฤติการณ์ใดสมควรที่จะบัญญัติให้เป็นความผิดอาญาหรือไม่นั้น ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ และต้นทุนของสังคมเป็นสำคัญ หากการกระทำใดสังคมจะได้ประโยชน์มากกว่าความเสียหายที่เกิดแก่สังคม ความผิดนั้นก็สมควรบัญญัติให้เป็นความผิดอาญา แต่หากความเสียหายนั้นมีมากกว่าประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ เพราะการกระทำความผิดนั้นสร้างทุนทางสังคมที่สูงกว่า การกระทำนั้นก็ควรจะถูกบัญญัติให้เป็นความผิดอาญา” ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการดำเนินคดีทางศาลแก่ผู้กระทำความผิดฐานลักขโมยที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงนับล้านบาท บางครั้งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมหรือมีผู้เสียหายจำนวนมาก รวมทั้งรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางศาลจำนวนมาก แต่กฎหมายกำหนดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท จึงไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด โทษจำคุกหรือปรับไม่ได้ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวเพราะผู้กระทำความผิดมีแรงกระตุ้นในการกระทำความผิดจากโอกาสและมูลเหตุจูงใจในผลประโยชน์จำนวนมากที่จะได้รับ ดังนั้นจึงควรนำหลักนิติเศรษฐศาสตร์มาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดบทลงโทษความผิดฐานลักขโมยตามประมวลกฎหมายอาญา

3. การนำหลักกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

จากการศึกษา พบว่า ประมวลกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้บัญญัติความผิดฐานลักขโมยซึ่งเป็นคุณธรรมทางกฎหมาย เพื่อคุ้มครองไม่ให้ล่วงละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ใน 2 ลักษณะ คือ 1) กรณีที่เป็นการเบียดบังทรัพย์สิน (Unlawful Misappropriation) ตามมาตรา 246 ซึ่งกฎหมายประสงค์จะลงโทษผู้ที่ครอบครองสิ่งทมิทรัพย์สินซึ่งไม่ใช่ของตนแล้วทำการเบียดบังไปเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยรูปแบบใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักขโมยทรัพย์สินแล้ว ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับ และหากการกระทำนั้นเข้าลักษณะการกระทำที่ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และ 2) กรณีที่เป็นการ

ละเมิดความไว้วางใจ (Abuse of Trust) ตามมาตรา 266 กฎหมายกำหนดความผิดต่อผู้ที่ละเมิดต่อหน้าที่ที่ได้รับความไว้วางใจให้ดูแลปกป้องผลประโยชน์ในทางทรัพย์สิน ซึ่งอาจเป็นผู้ที่ได้รับอำนาจโดยกฎหมาย จากคำสั่งของราชการ หรือนิติกรรม แล้วใช้อำนาจหน้าที่นั้นในทางที่ผิดหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ทำให้ทรัพย์สินของบุคคลอื่นเสียหาย จะต้องลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ และหากทรัพย์สินในการกระทำผิดมีมูลค่าเล็กน้อย กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้บัญญัติเงื่อนไขการดำเนินคดี ให้ผู้เสียหายที่ประสงค์จะดำเนินคดีร้องทุกข์เสียก่อน

จากหลักการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบัญญัติโทษในความผิดฐานยักยอกของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ให้ความสำคัญคุ้มครองทั้งในเรื่อง “กรรมสิทธิ์” และ “ความไว้วางใจ” ซึ่งได้กำหนดอัตราโทษแยกออกเป็นความผิดฐานยักยอกทั่วไป และความผิดฐานยักยอกในลักษณะฉ้อโกง โดยคำนึงถึงมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สิน กรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นกับบุคคลจำนวนมาก ผู้กระทำความผิดก็จะต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าการยักยอกทั่วไป เพื่อเป็นการข่มขู่ ยับยั้ง ป้องกันการกระทำความผิด และศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับในอัตราสูงต่ำได้ตามสถานะ ของผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นหลักการกำหนดโทษลักษณะเดียวกับประเทศไทย แตกต่างกันเพียงประมวลกฎหมายอาญาของไทยมุ่งให้ความสำคัญเฉพาะในเรื่อง “กรรมสิทธิ์” เมื่อมีการเบียดบังทรัพย์สินไปก็ถือว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดฐานยักยอก และกำหนดอัตราโทษไว้ คือ จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ผู้ศึกษาเห็นว่าควรหลักการดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการปรับเพิ่มอัตราโทษความผิดฐานยักยอกให้ได้สัดส่วนในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสามารถยับยั้ง ป้องกันการกระทำความผิดที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงได้

4. ข้อดีข้อเสียของการกำหนดโทษตามมูลค่าทรัพย์สิน

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ได้บัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 18 โดยกำหนดโทษไว้ 5 ประเภท คือ ประหารชีวิต จำคุก ปรับ ริบทรัพย์สิน ซึ่งการลงโทษปรับเป็นโทษที่มุ่งบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันยับยั้ง หรือข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความกลัวจำ ไม่กล้ากลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ถือเป็นมาตรการในการควบคุมการกระทำความผิดของบุคคลในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างด้วยความสงบสุข อย่างไรก็ตามการกำหนดโทษปรับตามมูลค่าทรัพย์สินก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

(1) ข้อดี การกำหนดอัตราค่าปรับตามมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหาย เป็นการใช้โทษที่มีต้นทุนต่ำแต่รัฐได้รับผลประโยชน์มาก และมีผลในการป้องกัน ยับยั้งหรือข่มขู่ให้บุคคลกระทำความผิดได้สูง เนื่องจากเมื่อผู้กระทำความผิดซึ่งน้ำหนักของประโยชน์ที่ได้รับแล้วเห็นว่า หากกระทำความผิดแล้วโทษปรับกับผลประโยชน์ที่ได้รับไม่คุ้มค่าหรือไม่มากพอก็จะยับยั้งที่จะกระทำความผิดนั้น

(2) ข้อเสีย หากผู้กระทำความผิดเป็นคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีเงินจ่ายค่าปรับโดยไม่ต้องเดือดร้อน แม้จะกำหนดโทษปรับตามมูลค่าทรัพย์สินก็อาจไม่สามารถยับยั้งอาชญากรรมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีได้ เพราะผู้กระทำความผิดย่อมมีความสามารถที่จะจ่ายค่าปรับได้โดยไม่กระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ในทางกลับกันการกำหนดโทษปรับตามมูลค่าทรัพย์สินก็อาจส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ การกำหนดโทษปรับที่มีมูลค่าความเสียหายมาก โอกาสที่จะหลบหนีจากการลงโทษก็มีสูงมากเช่นเดียวกัน ดังนั้น การกำหนดโทษปรับตามมูลค่าทรัพย์สิน แม้จะสามารถยับยั้งข่มขู่ผู้กระทำความผิดได้ แต่ในทางกลับกันก็อาจส่งผลกระทบต่อคดีที่ไม่สามารถยับยั้งความผิดที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงได้

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดฐานยักยอกของกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ ปรากฏผลสรุปจากข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

บทสรุป

1. การกำหนดอัตราระวางโทษในความผิดอาญาฐานยักยอก

จากข้อมูลการศึกษา พบว่า ความผิดฐานยักยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย บัญญัติไว้ในหมวด 5 ลักษณะ 12 ตั้งแต่มาตรา 352 ถึงมาตรา 356 โดยมีมาตรา 352 เป็นบทพื้นฐานบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก

ความผิดฐานยกยอก หรือกล่าวได้ว่า การยกยอกทั่วไป จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การยกยอกทรัพย์สินหาย ระวังโทษกึ่งหนึ่งของที่กำหนดไว้ในวรรคแรก มาตรา 353 ผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สิน จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 354 กระทำในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินตามคำสั่งศาลหรือตามพินัยกรรม หรือฐานเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 355 ผู้ใดเก็บทรัพย์สินซ่อนหรือฝังไว้ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 356 กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้

เมื่อพิจารณาโทษทางอาญาของประเทศไทยในความผิดฐานยกยอก มีอัตราโทษต่ำ ไม่เหมาะสมกับความเสียหายของทรัพย์สินหรือความร้ายแรงของการกระทำความผิด แม้ในบางครั้งความเสียหายนั้นมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ไม่สามารถยับยั้ง ช่มชู้ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของหลักความได้สัดส่วน คือ “การลงโทษจะต้องเหมาะสมกับการกระทำความผิด” ที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องกำหนด บทระวางโทษให้เป็นไปตามหลักความยุติธรรมที่ได้สัดส่วน การกำหนดระวางโทษจะต้องพิจารณาจากความร้ายแรงของอาชญากรรม และคำนึงถึงผู้กระทำความผิดแต่ละรายเป็นการเฉพาะ และเมื่อพิจารณามาตรา 354 ถ้าการกระทำความผิดนั้นได้กระทำในฐานะที่ผู้กระทำเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาล หรือตามพินัยกรรม หรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ซึ่งในสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินธุรกรรมทั้งด้านการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ ล้วนอาศัยการมอบหมายหรือการอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทนเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ เช่น ผู้จัดการทรัพย์สิน ตัวแทน นายหน้า หุ้นส่วนธุรกิจ ตลอดจนจนถึงพนักงาน/ลูกจ้าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้กระทำความผิดอาศัยความได้เปรียบจากฐานของตนเองในการกระทำความผิดตามมาตรา 354 แต่กฎหมายก็ไม่ได้มีการใช้ฐานเหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นตามมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะการกระทำความผิดนั้น ๆ จะมีมูลค่าสูงหรือมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมมากมายเพียงพอ ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 354 ก็จะได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท แม้ว่าการกระทำความผิดของผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนเหล่านี้ ที่ผ่านมามีมูลค่าจำนวนมากศาลเป็นจำนวนพันล้าน หมื่นล้าน ทั้งยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และเกิดความเสียหายต่อบุคคลจำนวนมากจากการกระทำความผิดเพียงครั้งเดียว และพิจารณาในมิติของนิติเศรษฐศาสตร์ การกำหนดความรับผิดและขนาดของบทลงโทษไม่เหมาะสมกับมูลค่าทรัพย์สินหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งต่อบุคคล ระบบเศรษฐกิจและสังคม เมื่อต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมหรืออัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดมีมูลค่าต่ำกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ นั่นคือ หากลงมือกระทำแล้ว “ได้” มาก “เสีย” จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้กระทำตัดสินใจที่จะกระทำความผิดมากขึ้น ดังนั้น ความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันจึงไม่สามารถยับยั้งป้องปราม การยกยอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะยังคงมีคดียกยอกที่มีมูลค่ามหาศาลเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมาตรการบังคับโทษทางอาญาไม่เหมาะสมกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิด รวมทั้งอาชญากรได้มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดที่มีการทำงานเป็นเครือข่าย และอาชญากร มีภูมิหลังที่ดี เช่น ผู้จัดการสหกรณ์ฯ คลองจั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง พนักงานของรัฐ ล้วนเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพสูงในการกระทำความผิดด้วยกันทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์ในเรื่อง “ความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ” แล้ว ขนาดของบทลงโทษจะต้องคำนึงถึง “ผลประโยชน์” ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ และ “ต้นทุน” หรือบทลงโทษในการทำความผิดนั้น ๆ

ดังนั้น เพื่อให้การบทลงโทษมาบังคับใช้ในความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญามาตรา 352 ถึงมาตรา 355 โดยกำหนดเพิ่มอัตราโทษให้ได้สัดส่วนกับผลประโยชน์ที่จะผู้กระทำความผิดได้รับและเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นการช่มชู้ ยับยั้ง ป้องกันการกระทำความผิดที่มีมูลค่าสูง

2. ความผิดอาญาฐานยกยอกของกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

จากข้อมูลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของความผิดฐานยกยอกทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันบ้าง แต่มีองค์ประกอบหลักเหมือนกันคือ ผู้กระทำความผิดได้ครอบครองทรัพย์สินนั้น แล้วมีการเปิดเผยเอาไปเป็นของตนเองหรือบุคคลที่สาม โดยทุจริต และในแต่ละประเทศมีการกำหนดอัตราโทษไว้ ดังนี้

(1) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกับประเทศไทย คือ กรรมสิทธิ์ และได้กำหนดอัตราโทษของความผิดไว้หลายกรณีด้วยกัน ทั้งความผิดฐานยกยอกทั่วไปและความผิดฐานยกยอกในลักษณะฉ้อโกง ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษที่หนักขึ้น หากการกระทำนั้นเข้าลักษณะการกระทำที่ร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก และกรณีที่ทรัพย์สินที่เป็นวัตถุในการกระทำความผิดนั้นมีมูลค่าเล็กน้อย กฎหมายได้บัญญัติเงื่อนไขในการดำเนินคดีอาญาให้ผู้เสียหายที่ประสงค์จะดำเนินคดีร้องทุกข์เสียก่อน กล่าวคือ การยกยอกทรัพย์สินที่มีมูลค่าเล็กน้อยจะดำเนินการได้ต่อเมื่อมีการร้องขอเท่านั้น เว้นแต่ผู้มีอำนาจในการฟ้องร้องจะเห็นว่ามิใช่ผลประโยชน์สาธารณะเป็นพิเศษ โดยการ ตามมาตรา 246 แห่งประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดโทษตามความผิดไว้ 3 กรณีด้วยกัน คือ กรณีแรก ผู้กระทำความผิดได้รับการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น แล้วทำการยกยอกเอาทรัพย์สินนั้นไปเป็นของตนหรือของบุคคลอื่น โดยทุจริต ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือโทษปรับแล้วแต่กรณี ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยมาตรา 352 ทั้งในเรื่องขององค์ประกอบความผิดและอัตราโทษ กรณีที่สอง ผู้กระทำความผิดได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น แล้วกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้รับมอบหมาย ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือโทษปรับ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยมาตรา 353 ในเรื่องขององค์ประกอบแต่ประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดอัตราโทษไว้หนักกว่า และกรณีที่สามประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 263 ได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษที่หนักขึ้นหากการกระทำนั้นเข้าลักษณะการกระทำที่ร้ายแรง ก่อให้เกิดมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก โดยมาตรานี้ ได้กำหนดเกี่ยวกับการฉ้อโกงซึ่งรวมถึงการยกยอกด้วยในกรณีเหตุฉ้อโกง

จะเห็นได้ว่าความผิดฐานยกยอกของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีลักษณะคล้ายกับความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เนื่องจากใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันในเรื่องการกำหนดอัตราโทษ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการบัญญัติบทลงโทษของความผิดฐานยกยอก การกำหนดอัตราโทษได้คำนึงถึงความเสียหายตามมูลค่าทรัพย์สินหรือความเสียหายที่เกิดกับบุคคลจำนวนมาก ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษที่หนักกว่าการยกยอกทั่วไป

(2) สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้บัญญัติลักษณะการกระทำความผิดฐานยกยอกออกเป็นหลายกรณีด้วยกัน ซึ่งแต่ละกรณีจะมีโทษที่แตกต่างกันไปตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นกระทบต่อบุคคลจำนวนมากหรือมีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นอย่างมาก อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม เช่น Art. 314-2 หากผู้ยกยอกทรัพย์สินอยู่ในฐานะเป็นผู้ดูแลจัดการทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือกระทำความผิดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมหรือเกี่ยวกับหลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่เป็นขององค์การกุศลเพื่อสังคม จะต้องรับโทษเพิ่มขึ้นเป็น 7 ปี และปรับ 750,000 ยูโร หรือหากผู้กระทำความผิดได้รับแต่งตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จะต้องรับโทษจำคุกเพิ่มขึ้นเป็น 10 ปี และปรับ 150,000 ยูโร

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด พบว่า สาธารณรัฐฝรั่งเศสใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลักอย่างเคร่งครัด จึงไม่มีความผิดอันยอมความได้ การฟ้องร้องคดีอาญาเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ เอกชนไม่มีอำนาจในการฟ้องร้องคดีอาญา การสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการเห็นว่าเมื่อสั่งฟ้องไปแล้วไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณะอาจใช้ดุลพินิจในการไม่สั่งฟ้องก็ได้

(3) สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ในกฎหมาย The Theft Act, 1968 ได้บัญญัติความผิดฐานยกยอกกับความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ด้วยกัน และให้อำนาจในการฟ้องร้องแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง บุคคลสามารถเป็นโจทก์ฟ้องร้องได้ แม้ไม่ได้เป็นผู้เสียหาย เนื่องจากมีแนวคิดที่ว่าประชาชนต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการรักษาภาวะเรียบร้อยของสังคม บุคคลจึงมีสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพบว่ามีการทำลายความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่การฟ้องคดีต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ ของกฎหมายที่มีหน่วยงาน CPS (The Crown Prosecutions Service) ควบคุมดูแล ซึ่งเมื่อผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีเอง หรือผู้แทนร้องขอให้ CPS เข้าดำเนินคดีอาญานั้น CPS จะดำเนินคดีอาญาให้ต่อเมื่อเป็นไปตามเกณฑ์ 4 ประการ คือ 1) การดำเนินคดีดังกล่าวมีหลักฐานเพียงพอ และมีประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น 2) ดำรวจได้สอบสวนแล้ว และมีความจำเป็นต้องดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ 3) กรณีผู้เสียหายได้ถอนฟ้องโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ หรือกรณีผู้เสียหายไม่ได้ยื่นฟ้องในเวลา

กำหนด และไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะชี้แจงถึงเหตุล่านั้น หรือไม่มีความตั้งใจที่จะดำเนินคดี ต่างกับประมวลกฎหมายอาญาไทย หากผู้เสียหายไม่ฟ้องภายในระยะเวลา 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิด คดีก็จะหมดอายุความ รัฐก็จะไม่สามารถดำเนินคดีเองได้ และ 4) เมื่อได้รับรายงานที่ผู้เสียหายฟ้องคดีเองจากแหล่งอื่น หรือจากศาล หรือศาลได้ไต่สวนแล้วพบว่า คดีมีมูล

นอกจากนี้ เมื่อผู้เสียหายดำเนินการฟ้องร้องไปแล้ว ต่อมาภายหลังคู่กรณีจะตกลงยอมความกัน คู่กรณีจะไม่สามารถประนีประนอมยอมความกันเองได้ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐเสียก่อน ต่างกับประมวลกฎหมายอาญาไทย ผู้เสียหายสามารถตกลงยอมความกันได้ แม้ว่าคดีจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาแล้วก็ตาม

(4) ประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศสหรัฐอเมริกาความผิดฐานยักยอกอาจเกิดได้กับสิ่งทรมิตรทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ก็ได้ การกระทำความผิดฐานยักยอกจะมีความร้ายแรงหรือไม่ จะพิจารณาจากมูลค่าทรัพย์สินที่ได้ยักยอกไป โดยแต่ละมลรัฐมีอิสระในการออกกฎหมาย สำหรับมลรัฐมิชิแกนใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐอย่างเคร่งครัด ผู้เสียหายไม่สามารถฟ้องร้องคดีได้เอง ต่างกับประเทศไทยที่กฎหมายกำหนดให้ความผิดฐานยักยอกทั้งในบททั่วไปและบทกรณีเป็นความผิดอันยอมความได้ และผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีได้เอง มาตรา 750.175 เป็นเจ้าพนักงาน ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 พันดอลลาร์สหรัฐ มาตรา 750.16 เป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลหรือตามพินัยกรรม หรือผู้ปกครอง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 พันดอลลาร์ มาตรา 750.180 ยักยอกโดยเจ้าหน้าที่ในสถาบันธนาคาร มาตรา 750.182 เป็นผู้รักษาลงสินค้าและบริการขนส่ง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี จะเห็นได้ว่ามีลักษณะการกำหนดอัตราโทษหนักหรือเบาพิจารณาจากหน้าที่ต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามที่ได้รับมอบหมาย

(5) ประเทศสิงคโปร์ กำหนดองค์ประกอบของความผิดฐานยักยอกไว้ 2 ลักษณะ คือ มาตรา 403 ถึงมาตรา 404 ว่าด้วยความผิดฐานยักยอกด้วยการเบียดบังทรัพย์ที่ครอบครอง มาตรา 403 เบียดบังสิ่งทรมิตรทรัพย์เพื่อประโยชน์ของตนเอง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 404 เบียดบังทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ตาย ซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายยังมีได้เข้าครอบครองทรัพย์เพื่อประโยชน์ของตนเอง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้กระทำเป็นเสมียนหรือลูกจ้าง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และมาตรา 405 ถึงมาตรา 409 ว่าด้วยความผิดฐานยักยอกด้วยการฝ่าฝืนความไว้วางใจ มาตรา 405 คือ ได้รับมอบหมายทรัพย์สินหรือมีอำนาจควบคุมทรัพย์สิน และเบียดบังเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น โดยกำหนดโทษแตกต่างกันไปตามฐานของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ กำหนดโทษหนักขึ้นตามลำดับฐานของผู้กระทำความผิด มาตรา 406 ยักยอกทั่วไปตามมาตรา 405 ระวังโทษจำคุกไม่เกิน เจ็ดปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 407 กรณีผู้รับขนส่งหรือจัดเก็บสินค้ายักยอก ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี มาตรา 408 กรณีลูกจ้าง ระวังโทษไม่เกิน 15 ปี และมาตรา 409 กรณีเจ้าหน้าที่รัฐ นายธนาคาร พ่อค้า ทนายความ หรือตัวแทนยักยอก ระวังโทษไม่เกิน 20 ปี จะเห็นได้ว่า ในความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินทั่วไปมีโทษจำคุกเท่ากับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย คือ ไม่เกิน 3 ปี และมีการกำหนดอัตราโทษเพิ่มมากขึ้นตามคุณสมบัติหรือหน้าที่ต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะเดียวกับประเทศไทยเพียงแต่กำหนดอัตราโทษไว้สูงกว่าและให้ความสำคัญกับโทษจำคุก ส่วนโทษปรับบัญญัติไว้เพียง “อาจถูกปรับ” ยกเว้นความผิดตามมาตรา 406 ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากโทษจำคุกจะเป็นการก่อดันทุญ์ต่อสังคม ทำให้รัฐจะต้องสูญเสียงบประมาณในการดูแลนักโทษ

เมื่อพิจารณาหลักในการดำเนินคดีใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรับเป็นหลัก แต่เปิดโอกาสให้เอกชนหรือผู้เสียหายฟ้องร้องคดีเองได้ภายใต้เงื่อนไขและการกำกับดูแลของพนักงานอัยการ ซึ่งผู้เสียหายฟ้องร้องได้เฉพาะความผิดที่โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือมีเฉพาะโทษปรับ หากความผิดที่มีโทษสูงกว่า 3 ปี จะฟ้องร้องคดีได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานอัยการ หรือต้องได้รับความยินยอมจากรัฐ โดยพนักงานอัยการสามารถกำกับดูแลได้ตลอดทุกเมื่อ และมีอำนาจในการสั่งให้ยุติหรือดำเนินคดีต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาที่ค้นพบ ในการกำหนดความผิดใดเป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน รัฐจะต้องคำนึงถึง “ผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ” และ “ต้นทุนที่สังคมจะต้องเสียไป” การกระทำใดสร้างความเสียหายต่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ การกระทำนั้นสมควรที่จะถูกกำหนดเป็นความผิดอาญา รวมทั้งตามหลักความได้สัดส่วน การลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องได้สัดส่วนหรือเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดนั้น ซึ่งในความผิดฐานยักยอกตาม

ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 5 ลักษณะ 12 ตั้งแต่มาตรา 352 ถึงมาตรา 355 กำหนดอัตราระวางโทษผู้กระทำความผิดตาม มาตรา 352 มาตรา 353 ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 60,000 บาท และกำหนดเพิ่มโทษเป็นจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามมาตรา 354 ในฐานะผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งของศาล หรือตามพินัยกรรม หรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน นอกจากนี้ตามมาตรา 356 ได้ บัญญัติให้ความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดอันยอมความได้ ทำให้การกระทำความผิดดังกล่าวอาจมีโอกาสหลุดพ้นจากการ ลงโทษของศาลก็ได้ หากผู้เสียหายไม่ติดใจเอาความหรือมีการตกลงยอมความกันได้ภายในภายหลัง แม้ในบางครั้งความผิดฐาน ยกยอกได้มีผลกระทบต่อสังคมของการกระทำความผิดฐานยกยอกที่มีวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายจำนวนมากศาลก็อาจตาม ึ่งเห็นว่าการกำหนดอัตราระวางโทษความผิดฐานยกยอกมิได้ครอบคลุมถึงมูลค่าของทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิด และความเสียหายหรือประโยชน์ที่จำเลยได้รับ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ฉบับปัจจุบัน ดังนี้

1. ตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์ การกำหนดว่าพฤติการณ์การใดเป็นความผิดอาญา ควรพิจารณาจากประโยชน์ สังคมและต้นทุนของสังคม กล่าวคือ การกระทำใดเกิดความเสียหายต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่สังคมได้รับ รัฐควรกำหนดให้ การกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา เมื่อความผิดฐานยกยอกมีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก เช่น ความเสียหายของทรัพย์สินที่มี มูลค่าตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป รวมทั้งกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการกำหนดความผิดฐาน ยกยอกให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งจะทำการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการ ยับยั้งการกระทำผิดที่มีมูลค่าความเสียหายสูงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

2. การแก้ไขปรับปรุงอัตราระวางโทษควรนำหลักความได้สัดส่วนกับผลกระทบต่อสังคมในเชิงนิติเศรษฐศาสตร์มา ใช้ในการพิจารณาอัตราระวางโทษ ซึ่งเป็นหลักที่คำนึงถึงความยุติธรรม ทั้งในส่วนของปัจเจกบุคคลและความยุติธรรมต่อ สังคมโดยรวม การลงโทษจะต้องเป็นไปตามความร้ายแรง ของการกระทำความผิด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสำนึกได้ว่าได้กระทำ ความชั่วและเกรงกลัวต่อกฎหมาย เนื่องจากบทลงโทษการกระทำความผิดฐานยกยอกที่กำหนดไว้เดิมมิได้พิจารณาจากมูลค่า ความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะการกระทำผิดมีมูลค่ามากน้อยเพียงใดก็จะมีโทษเพียงจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท การกระทำผิดที่มีมูลค่าสูงจึงอยู่ในสถานะต้นทุน (บทลงโทษ) น้อย แต่ผลประโยชน์ (มูลค่าความเสียหาย) มาก จนกลายเป็น ความยุติธรรมที่ไร้ประสิทธิภาพไม่สามารถยับยั้งหรือทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าหากไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราระวางโทษในความผิดฐานยกยอก โดยหากยังคงใช้ อัตราระวางโทษเท่าเดิมในสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แปรเปลี่ยนไปจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถป้องกัน ยับยั้ง หรือข่มขู่ผู้กระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัว ยังคงมีการกระทำความผิดฐานยกยอกที่มีจำนวนเงินมากปรากฏให้เห็นอย่าง ต่อเนื่อง จึงเห็นควรนำอัตราระวางโทษตามประมวลกฎหมายของสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 263 มาเป็นแนวทางใน การบัญญัติเพิ่มโทษความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 352 ความผิดฐานยกยอกทั่วไปต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือโทษปรับ มาตรา 353 กรณีผู้กระทำได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือโทษปรับ และมาตรา 354 หากการกระทำผิดตามมาตรา 352 หรือมาตรา 353 ที่เข้าลักษณะการกระทำความผิดที่ ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทางการเงินจำนวนมาก ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี หรือโทษ ปรับ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยับยั้งการกระทำผิดที่มีมูลค่าความ เสียหายสูงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ปกป้อง ศรีสนิท และสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2560, ธันวาคม). "การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ : หลักการลงโทษที่ ได้สัดส่วน กรณีคดียาเสพติดให้โทษ, วารสารนิติศาสตร์. 46(4).
- ปกป้อง ศรีสนิท. (2559). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้. วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 34 (2), 1-13.
- ปกป้อง ศรีสนิท. (2566). กฎหมายอาญาชั้นสูง (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

- ประชาชาติธุรกิจ. (2561, ธันวาคม 26). ศาลตัดสินหมากพวยโก่งพันล้าน สจล. จำคุก 11 คน สูงสุด 203 ปี อ่านคำพิพากษามารathonข้ามวันข้ามคืน. เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/general/news-270204>. [2567, กุมภาพันธ์ 26].
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : โพรพรินต์.
- ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. (2564). หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุน สารสนเทศเพื่อการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ปวีณา แจ้งสกุล. (2562). การกำหนดความผิดและโทษที่เหมาะสม : ศึกษากรณีการใช้อากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมาย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผู้จัดการสุดสัปดาห์. (2557, ธันวาคม 27). ใครคือ “ตัวการใหญ่” ฉกเงินลาดกระบัง 1.6 พันล้าน. [Online] เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9570000148835>, [2567, กุมภาพันธ์ 26]
- พรชัย ชันดี, ฤกษ์มงคล พุทธระกูล และจอมเดช ตรีเมฆ. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พิทยา จินาวัฒน์. (2557). สรุปเนื้อหาบทความเกี่ยวกับหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.
- พีพีทีวีออนไลน์. (2566, มิถุนายน 14). รวบเจ้าหน้าที่ อบต. 7 แห่ง ยักยอกเงินหลวง โดนเข้าบัญชีตัวเอง เสียหาย 80 ล้าน. [Online] เข้าถึงได้จาก <https://www.pptvhd36.com/new>, [2567, กุมภาพันธ์ 7].
- ภัทรพร วิจิตรทัศน์ และกิตตินันท์ ทวีสุข. (2564). วิเคราะห์พฤติกรรมศาสตร์และอาชญาวิทยา กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาสนับสนุนคดีพิเศษ.
- วันชพร บดีการ. (2563). การกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานยักยอก. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า. (2561, มิถุนายน 7). ตำรวจยึดยักยอกเงินสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น. เข้าถึงได้จาก <https://thaipublica.org/2018/06/credit-unions-klongchan-127/>, [2567, กุมภาพันธ์ 7]
- สุดสงวน สุธีสร. (2558). อาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล (2560). หลักสัดส่วนในการกำหนดโทษ. ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย” วันที่ 13 กันยายน 2560 กรุงเทพฯ : โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์.
- อนิษา เลิศโตมรสกุล และอณณพ ชูบำรุง. (2561). อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2562). ทฤษฎีอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- อภิวัฒน์ สุดสาว. (2561, มีนาคม). การกำหนดโทษทางอาญาตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *จลนิตี*, 113-114.
- อิสรภาพแห่งความคิด ไทยโพสต์. (2566, มิถุนายน 14) คอตช.โซว์ผลงานปราบโกงทั้งเรียกรับสินบน-อบต.ทุจริตโอนเงิน. *ไทยโพสต์* [Online] เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/x-cite-news/396717/>, [2567, กุมภาพันธ์ 26].
- อุทิศ สุภาพ. (2566, ธันวาคม 16). อิทธิพลของปรัชญาอาชญาวิทยา : ประมวลกฎหมายอาญาของไทย. *มติชน* [Online] เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_790371, [2567, กุมภาพันธ์ 20]